

יד מהרש"א
מסכת בבא בתרא
פרק לא יחפור
יז: – כז:

June 17, 2005

© Yechezkel Folger 2005

מפתח

דף יז.....	4
תד"ה לא שיח.....	4
תד"ה סלעים.....	6
דף יז:.....	7
תד"ה בכותל בורו.....	7
תד"ה אבני אמר.....	9
תד"ה ה"ג בספרים ישנים.....	11
דף יח.....	13
גמרא דהני קשו לכותל וכו'.....	13
גמרא דיקא נמי.....	14
תד"ה דיקא נמי.....	16
דף יח:.....	18
שמעתתא דחרדל.....	18
מהרש"א ד"ה ואי לא סמיך וכל א"ד בדיבור זה.....	18
דף יט:.....	32
תד"ה מאי איריא.....	32
דף כ.....	34
תד"ה היא גופה.....	34
תד"ה בחבית.....	37
בא"ד הקשה ר"י.....	40
תד"ה כיון דאיכא.....	42
דף כ:.....	44
תד"ה תנור.....	44
דף כא.....	45
תד"ה ולמדתם אותם ולמדתם אתם.....	45
תד"ה וגרדי.....	46
דף כא:.....	48
תד"ה שתלא.....	48
תד"ה כופין.....	49
דף כב.....	50
תד"ה וקמא היכי.....	50
דף כב:.....	52
תד"ה והא אנן תנן.....	52
דף כג.....	54
תד"ה בית ארבעה כורין.....	54
תד"ה וצריכי.....	55
גמרא הרי הוא בחזקתו.....	56
סוגיא דניפול.....	57
תד"ה חוץ לחמשים אמה, רוב וקרוב, ועוד ד"ה בסוגיא דניפול.....	57
תד"ה בי קופאי.....	64
תד"ה לימא.....	65
דף כד:.....	66
מרחיקין את האילן.....	66
דף כה.....	67

תד"ה וצבא השמים	67
תד"ה רוח מזרחית	68
דף כה:	69
תד"ה עני והעשיר	69
דף כו:	71
תד"ה זיקא וא"ד וי"ל דמתניתין	71
דף כו:	73
תד"ה עד דאמרי לי'	73
תד"ה גזלן הוא	74
דף כז:	76
תד"ה כמה מרובע וכו'	76
תד"ה הא ג' מביא וקורא	81
דף כז:	82
תד"ה ובדחלולי סגי	82

דף יז.

תד"ה לא שיח

1) משנה

- a) A person who is חופר a בור or an אמת המים or a נברכת הכובסין must leave a הרחקה of at least טפחים ג' to חבירו

2) גמרא דף יט.

- a) It's because of the צריכותא in the table that the משנה needs to list both אמת המים and נברכת הכובסין

אי לא תני אלא	הוה אמינא	אבל
אמת המים	דוקא אמת המים דקביעא מרחיק ג"ט	נברכת הכובסין דלא קביעא אינו מרחיק כל עיקר (סברא א')
נברכת הכובסין	דוקא נברכת כובסין דקווי וקיימא מרחיק ג"ט	אמת המים דלא קווי וקיימא אינו מרחיק כל עיקר (סברא ב')

- b) Note that the צריכותא relies on both the סברא of קביעא and the סברא of קווי וקיימא

3) תוספות

- a) It's because of the צריכותא in the next table that the משנה needs to list both בור and נברכת הכובסין and אמת המים

אי לא תני אלא	הוה אמינא	אבל
בור	דוקא בור דעמיק טפי מרחיק ג"ט	אמת המים ונברכת הכובסין דלא עמיקי טפי אינו מרחיק כל עיקר (סברא א')
אמת המים ונברכת הכובסין	דוקא אמת המים ונברכת הכובסין דלא עמיקי טפי סגי בהרחקת ג"ט	בור דעמיק טפי מרחיק יותר (היא היא סברא א' ולא איצטריך לסברא ב')

- b) Note that the צריכותא relies on two aspects of the סברא of עמיק טפי

4) מהרש"א

a) קשיא

- i) For the גמרא at דף יט. why isn't it enough to rely on two aspects of one סברא as for example in the next table

אבל	הוה אמינא	לימא אי לא תני אלא
נברכת הכובסין דלא קביעא אינו מרחיק כל עיקר (סברא 'א)	דוקא אמת המים דקביעא מרחיק ג"ט	אמת המים
אמת המים דקביעא מרחיק יותר (היא היא סברא א' ולא איצטריך לסברא ב')	דוקא נברכת כובסין דלא קביעא מרחיק ג"ט	נברכת הכובסין

b) תירוץ

- i) We've already established in the second table that the משנה needs to teach בור
- ii) בור is both קביעא and קווי וקיימי and still needs a הרחקה of only three טפחים
- iii) So it can't be that these סברות can result in הרחקה of more than three טפחים

תד"ה סלעים

- 1) משנה
 - a) מרחיקין את הסלעים מכותלו של חבירו ג' טפחים
- 2) רש"י
 - a) מוסיף הבל because they are הרחקה because they are אבנים in the משנה means סלעים
- 3) תוספות
 - a) The משנה doesn't mean נחשת because נחשת isn't commonly placed near כתלים
- 4) תוספות according to the גרסא of ירושלמי
 - a) On שבת there can be no הטמנה with סלעים of נחשת because נחשת is מוסיף הבל because נחשת isn't commonly placed near כתלים
- 5) מהרש"א
 - a) It's because this גרסא of ירושלמי says that נחשת is מוסיף הבל that תוספות needs to explain for רש"י that our משנה doesn't need to teach הרחקה for נחשת because נחשת isn't commonly placed near כתלים
 - b) But note that
 - i) in our own גרסא the ירושלמי says that נחשת isn't מוסיף הבל
 - ii) and for this גרסא the simple reason that רש"י says our משנה doesn't deal with נחשת is that נחשת isn't מוסיף הבל
- 6) דף יט. at תד"ה משום דמשתכי in ר"ח of שיטה
 - a) מוסיף הבל aren't אבנים in fact
 - b) Our משנה requires הרחקה for אבנים because of חלודה
- 7) מהרש"א
 - a) שיטת ר"ח
 - i) It's also possible that נחשת is מוסיף הבל so that the גרסא of תוספות in ירושלמי is correct
 - ii) And our משנה doesn't refer to נחשת because the משנה is concerned only with מעלה חלודה and נחשת isn't חלודה of היזק

דף יז:

תד"ה בכותל בורו

1) משנה

a) לא יחפור אדם סמוך לבורו של חברו אא"כ הרחיק מכותל של חברו ג' טפחים

2) גמרא

a) אמר **אביי** ואיתימא רב יהודה

i) When the משנה says מכותל חברו it means "מכותל בורו של חברו" to teach that

(1) בור (חופר בור to be שכן ראשון (the first) also had to be מרחיק the חלל of his בור three טפחים from the מיצר

(2) and it's the three טפחים of this הרחקה by the ראשון that the משנה calls כותל חברו

(3) And it's from the end of this ראשון כותל that שני (the second שכן to be חופר בור) needs to be מרחיק his בור חלל three טפחים

b) קשיא

i) (רש"י גרסא of וליתני מבורו של חברו according to the)

ii) We'll explain this further below

c) עמוד further on the same גמרא

i) For רבא

(1) מכותל בורו של לימוד from מיצר based on the סומך his בור on the מיצר based on the לימוד from של מכותל בורו that we discussed earlier

(2) When שני is later חופר his בור he too needs to be מרחיק the חלל of his בור three טפחים from the מיצר

ii) For אביי

(1) מיצר to the סומך חללו may be ראשון

(2) and שני must be מרחיק his חלל six טפחים from the חלל of the בור of the ראשון

iii) קשיא to אביי as explained by רש"י

(1) But the words מכותל חברו refer to a כותל that ראשון already made

(2) so it must be that ראשון can't be סומך

iv) מהרש"א for תירוץ אביי as explained by

(1) the words "מכותל חברו"

(a) apply only where there is no שני or ראשון and both שכנים are בור חופר together

(b) and teach that each must be מרחיק three טפחים of the six טפה distance between their חללים

(c) so that in effect each has a "כותל" of three טפחים from which the other is מרחיק three טפחים

3) מהרש"א as explained תוספות

a) רש"י of שיטה on קשיא

i) Since both אביי and רבא derive לימודים from בורו מכותל

ii) Why does the גמרא according to the גרסא of רש"י ask that מבורו would have been enough

b) תירוץ

i) You're right that for רבא the words מכותל חבירו are needed

ii) But the גמרא asks this קשיא for אביי

(1) It must be that אביי says that

(a) Once we know that there needs to be הרחקה for בור

(b) Then even without the משנה we'd know מסברא that שני must be מרחיק a full six טפחים and that where both are חופר together each is מרחיק three טפחים

(2) because otherwise אביי wouldn't be forced to say בדוחק that מכותל בורו applies only where both are חופר together and he would instead agree with רבא

(3) so why doesn't the משנה say simply "אלא אם כן הרחיק מבורו של חבירו" without mentioning כותל and without saying three טפחים

(4) with the understanding that we'll be מפרש based on our סברא that the הרחקה must be six טפחים for the שני and three טפחים each where both שכנים are חופר together

תד"ה אביי אמר

1) גמרא

- a) A proper הרחקה between the חללים of two adjacent בורות is six טפחים
- b) אביי ורבא of מחלוקת
- c) רבא
 - i) בור (the first of two שכנים to be חופר a בור) can't be סומך the חלל of his בור to the מיצר even though his שכן the שני wasn't yet חופר a בור
- d) For אביי
 - i) מיצר can be בורו חלל סומך to the מיצר
 - ii) We don't consider ראשון to be a מזיק because we don't expect שני to make a בור and to be forced to be מרחיק six טפחים
- e) Note
 - i) that the three טפחים that surround בור חלל are considered בור כותל
 - ii) for רבא the בור of כותל ראשון doesn't extend into the רשות of שני

חלל בור ראשון רחוק ג"ט ממיצר	כותל בור ראשון בגבולו	גבול שני
------------------------------------	--------------------------	----------

- iii) for אביי the בור of כותל ראשון extends over the מיצר into the רשות of שני

חלל בור ראשון סמיד למיצר	כותל בור ראשון בגבול שני
--------------------------	--------------------------

2) משנה דף כה:

- a) רבנן say that
 - i) once בור was חופר in a שדה
 - ii) a person in a neighboring שדה can plant an אילן no closer than 25 אמות to the בור

3) תוספות

- a) קשיא
 - i) by being סומך his בור to the מצר the ראשון forces שני to be מרחיק his אילן another three טפחים

ii) Why doesn't this mean that ראשון is מפסיד the שני by following שיטת אב"י

			גבול שני			
חלל בור ראשון רחוק ג"ט ממיצר לרבא	הרחקת כ"ה אמה לרבא מסוף חלל בור ראשון			סוף הרחקת כ"ה אמה לרבא	נוטע אילן לרבא	
	חלל בור ראשון סמוך למיצר לאב"י	הרחקה לאב"י מסוף חלל בור ראשון			סוף הרחקת כ"ה אמה לאב"י	נוטע אילן לאב"י

4) מהרש"א

a) קשיא

i) when רבנן at דף כה: say that an אילן needs to be at least 25 אמות from a בור

(1) They mean 25 אמות from any part of the בור that can be damaged by the אילן

ii) So the הרחקה of אמה כ"ה starts at the same point for both אב"י and רבא

חלל בור ראשון לאב"י וכותל בור ראשון לרבא	הרחקה מתחלת מסוף חלל בור ראשון לאב"י ומסוף כותל בור ראשון לרבא
--	--

iii) So why do you say that שיטת אב"י forces שני to extend the הרחקה of his אילן

b) תירוץ

i) נוטע אילן must also protect the כותל בור that for אב"י extends three טפחים into the רשות of אילן

חלל בור ראשון רחוק ג"ט ממיצר לרבא	חלל בור ראשון לאב"י וכותל בור ראשון לרבא	כותל ראשון לאב"י			
			הרחקת כ"ה אמה לרבא	נוטע אילן לרבא	
				הרחקת כ"ה אמה לאב"י	נוטע אילן לאב"י

ii) {by the way when מהרש"א says that for אב"י the 25 אמות extend שלו ממיצר the א"א מהרש"א seems to mean that the אמות כ"ה extend from the כותל בור on the side of the מיצר that belongs to the אילן

תד"ה ה"ג בספרים ישנים

- 1) גמרא
 - a) רבא
 - i) ראשון (the first of two שכנים to be חופר a בור) can't be סומך his בור on the מיצר even though his שכן the שני wasn't yet חופר a בור
 - ii) And if שני later decides to be חופר a בור the שני will need to be מרחיק the חלל of his own בור another three טפחים
 - b) אביי
 - i) ראשון can be סומך his בור to the מיצר and שני must be מרחיק his חלל six טפחים from the מיצר
 - ii) Where two neighbors are חופר at the same time neither is a "ראשון" or a "שני" and each must be מרחיק three טפחים
- 2) ברייתא
 - a) סלע הבא בידיהם זה מרחיק שלשה טפחים לבורו וזה מרחיק שלשה טפחים לבורו
- 3) According to the שיטה of יש ספרים
 - a) רבא קשיא
 - i) The only reason ראשון needs to be מרחיק is that the סלע is בא בידיהם so that we are מחמיר for the ראשון
 - ii) This suggests that ראשון can be סומך on the מצר where סלע isn't בא בידיהם
 - b) תירוצ'
 - i) ראשון must be מרחיק even where the סלע isn't בא בידיהם
 - ii) The ברייתא mentions בא בידיהם to teach that three טפחים are enough even for בא בידיהם
- 4) יש ספרים of ר"ת קשיא
 - a) If no הרחקה is needed where there is no בא בידיהם it's not מסתבר that the מקשן thought that there needs to be הרחקה for בא בידיהם
- 5) According to the שיטה of ספרים ישנים
 - a) אביי קשיא
 - i) The ברייתא says ראשון can't be סומך!
 - b) תירוצ'
 - i) In the ברייתא the two שכנים were חופר בור at the same time
 - c) בדרך אגב
 - i) The ברייתא teaches that three טפחים are **enough** even where there is בא בידיהם
- 6) מהרש"א

a) קשיא

i) Now that the גמרא says that without the ברייתא I might have thought that בא טפחים with its greater חומרא requires a הרחקה of more than three טפחים

ii) Why not say for אביי that

(1) In fact the שכנים weren't חופר at the same time

(2) And that the reason ראשון can't be סומך is because of the greater חומרא of בא בידים

b) תירוץ

i) The חומר of בא בידים might be enough to say that if לא בא בידים requires הרחקה of three טפחים then בא בידים needs more than three טפחים

ii) But it's not so חמור enough relative to לא בא בידים to say that לא בא בידים requires no הרחקה at all but בא בידים does need הרחקה

iii) Compare what ר"ת said earlier for the שיטה of יש ספרים

דף יח.

גמרא דהני קשו לכותל וכו'

1) גמרא

a) רבא

- i) מיצר on the בור his סומך can't be (בור a חופר a שכנים to be the first of two ראשון) even though his שכן the שני wasn't yet בור a חופר
- ii) And if שני later decides to be בור a חופר the שני will need to be מרחיק the חלל of his own בור another three טפחים

b) אביי

- i) can be סומך his בור to the מיצר and שני must be מרחיק his חלל six טפחים from the מיצר

c) רבא קשיא for

i) משנה

- (1) מרחיקין את הגפת... ואת הסלעים מכותלו של חבירו
- (2) טעמא דאיכא כותל הא ליכא כותל סומך

d) תירוצ

- i) The משנה would agree that ראשון can't be סומך even where there's no כותל
- ii) והא קא משמע לן
 - (1) [דהבל] {לגרסת מהרש"ל}
 - (2) [דהני] {לגרסת מהרש"א}
 - (3) קשי לכותל

2) מהרש"א

a) The גרסא must be דהני instead of דהבל

b) Because מחלידין ר"ח says that סלעים are מזיק not because of their הבל but because

גמרא דיקא נמי

1) משנה דף כו.

a) רישא

i) ראובן needs to plant his tree at least four אמות away from שמעון because otherwise the מחרישה of ראובן will enter שמעון

b) סיפא

i) But no הרחקה is needed if a גדר separates the שדות because the גדר won't let the מחרישה of ראובן enter into the שדה of שמעון

2) גמרא דף יז:

a) part 1 הקדמה

i) "ראשון" means the first of two שכנים (the other is "שני") to cause a מזיק or a ניזק to be located near the מיצר between them

ii) רבא

(1) Each of ראשון and שני must be מרחיק his מזיק from the מיצר

iii) אביי

(1) Only שני must be מרחיק his מזיק from the מיצר

b) part 2 הקדמה

i) Where שמעון is זורע לבן in his שדה then ראובן of שרשי אילן will be מזיק the שדה of שמעון by being מעכב the מחרישה of שמעון in the שדה of שמעון

ii) But where שמעון is נוטע אילנות instead of לבן in his own שדה then the שרשין of his own אילנות are מעכב his own מחרישה anyway so that שרשי אילן of ראובן don't count as a מזיק

3) גמרא

a) Part 1

i) the רישא requires a הרחקה of אמות ד' for the מחרישה of ראובן but isn't concerned that שרשי אילן of ראובן will be מזיק the שדה of שמעון

ii) This isn't a problem for אביי because אביי can say that the רישא deals only with where ראובן is ראשון and it doesn't matter that שני would be ניזק later if he decides to be זורע לבן

iii) But it is a problem for רבא who says a ראשון can't be סומך because שני would be ניזק if he's זורע לבן

iv) So it must be that in the רישא there is צונמא that stops התפשטות שרשים

b) Part 2

i) When the סיפא says זה סומך לגדר מכאן וזה סומך לגדר מכאן

(1) מהרש"ל says that

- (a) **אביי** can interpret **זה וזה** to mean that each of **ראובן** and **שמעון** can become a **ראשון** to be **סומך** an **אילן**, namely where the other hadn't already become a **ראשון** by being the first to be **נוטע אילן** or to be **זורע לבן**
 - (b) So that for the reasons just explained the **סיפא** also isn't a problem for **אביי** and is a **קשיא** for **רבא**
 - (c) the **גמרא** refers to the **סיפא** by way of "**תא שמע**" to ask this **קשיא** to **רבא** the same as the **גמרא** asked from the **רישא**
 - (d) and the **גמרא** concludes that for **רבא** in the **סיפא** there is also **צונמא**
- (2) **מהרש"א** says that
- (a) **זה וזה** means that either **ראובן** or **שמעון** can be a **ראשון** **or a שני**
 - (b) This is a problem even for **אביי** if **ראשון** was **זורע לבן** and **שני** is **נוטע אילנות**
 - (c) So that the **סיפא** **proves** that even for **אביי** there must be **צונמא**
 - (d) So that the **סיפא** is properly a **דיקא נמי** instead of a **תא שמע**

4) **מהרש"א**

a) **מהרש"א** of **שיטה** to **קשיא**

i) **הקדמה**

- (1) **ר' יוסף** at **כו. כו.** says that the **משנה** at **כו.** deals only with where both **ראשון** and **שני** were **נוטע אילנות** so that the only concern is with the **מחרישה** of **גדר בינתים** where there is no **ראשון**
- (2) But where one is **זורע לבן** there anyway needs to be greater **הרחקה** because there is a problem with **הפסד** by **עופות**

ii) **קשיא**

- (1) So why is the **סיפא** a problem for **אביי**
- (2) The reason that **שני** can go ahead and be **נוטע אילן** without concern for **הפשטת שרשים** is because he already knows that **ראשון** was **נוטע אילן** and wasn't **זורע לבן**

iii) But note that

- (1) both the **רישא** and the **סיפא** are still **קשיות** to **רבא**
- (2) because when the **ראשון** was **נוטע** his **אילן** he didn't yet know whether **שני** would place a **ניזק** in his own **שדה** by being **זורע לבן**

b) **תירוץ**

- i) **רבא בר בר חנן** disagreed with **ר' יוסף** and our **גמרא** follows **רבא בר בר חנן**

תד"ה דיקא נמי

1) Introduction

- a) ב
- b) שיטות רבנן ור' יוסי

ר' יוסי		רבנן	
לאו גירי דילי	גירי דילי	בין בגירי דילי בין לאו גירי דילי	
על ניזק להרחיק	שני מרחיק ויש להסתפק אי אף ראשון מרחיק	שני מרחיק	אביי
על ניזק להרחיק	אף ראשון מרחיק	אף ראשון מרחיק	רבא

- c) ר' יוסי גירי דילי counts as חופר בור says that רבא

2) גמרא

- a) רבא to קשיא

- i) משנה

(1) After ראשון set up an אוצר a שני can't set up a חנות של נחתומין or a רפת בקר in a דירה nearby

- ii) This implies that ראשון need not be מרחיק and can set up חנות של נחתומים or רפת בקר

- iii) תירוץ

(1) This case is different because the ראשון is in his own דירה

- iv) דיקא נמי

(1) In fact here's proof against אביי

(a) A ברייתא adds that ראשון needn't be מרחיק and can set up חנות של רפת בקר or נחתומים

(b) That the ברייתא teaches this דין for this particular case where the מזיק is סומך in his דירה implies that ראשון can't be סומך where there's no דירה

3) תוספות

- a) הקדמה

- i) (פלפולא חריפתא) גירי דילי count as רפת בקר and נחתום

- ii) אביי don't distinguish between גירי דילי and לאו גירי דילי and according to אביי for each ראשון can be סומך and שני can't be סומך

- iii) For ר' יוסי

(1) Where there is no גירי דילי the rule is על ניזק להרחיק and both ראשון and שני can be סומך

(2) Where there is גירי דילי'

(a) certainly שני can't be סומך according to אביי —the same as שיטת רבנן according to אביי

(b) And it's also possible that ר' יוסי is even stricter than רבנן and says סומך also can't be ראשון

b) קשיא

i) Why do you say the משנה is a קשיא to אביי

ii) Maybe אביי is right that ראשון can be סומך even where there's no דירה

iii) The ברייתא considers נחתום and רפת as special not because they involve דירה but because they involve גירי דילי'

iv) And the ברייתא wants to teach that ראשון can be סומך for ר' יוסי where גירי דילי'

4) מהרש"א

a) קשיא

i) Then why did the ברייתא teach this דין for רפת בקר and נחתומין של חנות but not for בור

ii) After all we established that בור counts as גירי דילי' for ר' יוסי

b) תירוץ

i) Yes but אביי never said that בור counts as גירי דילי' for ר' יוסי

דף יח:

שמעתתא דחרדל

מהרש"א ד"ה ואי לא סמיך וכל א"ד בדיבור זה

1) introduction

- a) "ראשון" means the first of two שכנים to cause a מזיק or a ניזק to be located near the מיצר between them
- b) the other שכן is "שני"
- c) "בלוקה" according to רש"י means a case where
 - i) ראשון set up a מזיק in the middle of his שדה away from the מיצר
 - ii) ראשון later sold a portion of his שדה to a לוקח and the מזיק of the ראשון ended up in the רשות of ראשון at the new מיצר between ראשון and לוקח
 - (1) Note that ראשון is called "לוקח" even though he retains the מזיק and he never sold or bought it
 - (2) See תד"ה הכא
- d) חופר בורות who are שכנים on אביי ורבא of מחלוקת
 - i) אביי
 - (1) ראשון can be סומך his בור to the מיצר and שני must be מרחיק his חלל six טפחים from the מיצר
 - ii) רבא
 - (1) ראשון must be מרחיק the חלל of his בור three טפחים from the מיצר
 - (2) And if שני later decides to be חופר a בור the שני will need to be מרחיק the טפחים of his own בור another three
- e) דף כה: of "אילן ובור" משנה
 - i) רבנן for
 - (1) where a נוטע אילן was סומך ראשון בהיתר (we'll explain below how this can apply for רבא)
 - (a) He doesn't need to be מרחיק his אילן even though the אילן is מזיק the בור of שני and even though the בור isn't מזיק the אילן
 - (b) The שני can't be קוצץ the אילן
 - (2) Where the אילן נוטע באיסור סומך
 - (a) Then the בעל הבור can be קוצץ the אילן so long as he pays דמים to the נוטע אילן
 - (b) Because "על מזיק להרחיק את עצמו"
 - ii) ר' יוסי

- (1) בעל הבור can't be קוצץ the אילן even where the בעל הבור was סומך first
- (2) Because "על הניזק להרחיק את עצמו"
- f) רבא says that חופר בור counts as גירי דילי' and that for גירי דילי' even יוסי ר' agrees with רבנן who say (according to רבא (שיטת רבא) that על מזיק להרחיק even where the מזיק is סומך ראשון
- g) Additional introductory points
- i) Both רבא and אביי agree that in a case of לוקח the ראשון acted בהיתר when he initially set up a מזיק in his שדה away from the מיצר
- ii) Wherever ראשון and שני both count as מזיקין each needs to be מרחיק half of the necessary הרחקה (compare the שיטה of אביי where two שכנים are חופר a בור at the same time and each needs to be מרחיק half of the necessary six טפחים)
- h) As a general rule where ראשון is סומך בהיתר or is a ראשון בלוקח the ראשון doesn't need to be מרחיק and if the שני is a מזיק the שני must be מרחיק
- i) but the סוגיא discusses two possible exceptions
- i) סברת מקשן דאביי
- (1) where ראשון is סומך a מזיק בהיתר he still acted כהוגן שלא by introducing a מזיק and we rule that where the שני is also a מזיק neither is מרחיק
- (a) קשיא
- (i) why then for אביי does שני בור חופר need to be מרחיק the entire ש' בעל בור ראשון טפחים in favor of
- (b) תירוץ
- (i) חפירת בור שני causes היזק בידים בעל בור ראשון to
- (2) We'll explain that
- (a) All agree that ראשון בלוקח acted כהוגן when he set up a מזיק in the middle of his שדה away from the מיצר
- (b) So that where the שני is a מזיק the שני needs to make the entire הרחקה
- ii) סברת "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה"
- (1) ראשון בלוקח counts as a מזיק – and must be מרחיק -- where שני is only a ניזק and there is no הפסד מרובה to the ראשון if he makes a הרחקה
- iii) תד"ה היו שרשיו יוצאין
- (1) קשיא
- (a) For רבא how can there ever be a case in אילן ובור where the ראשון נוטע אילן is בהיתר so that the רבנן can say the ראשון נוטע אילן doesn't have to be מרחיק and the בעל הבור can't be קוצץ the אילן
- (2) תירוץ

- (a) Where the ראשון is a לוקח
- 2) דף כה: at ברייתא and משנה
- a) מרחיקין את המשרה מן הירק ואת החרדל מן הדבורים
- b) ר' יוסי מתיר בחרדל
- 3) "מקשן דאביי"
- a) introduction
- i) על ניזק ר' יוסי says the גמרא doesn't realize that רבינא of אוקימתא until the final אילן ובור of משנה in להרחיק את עצמו
- ii) על מזיק להרחיק את ר' יוסי and רבנן say the גמרא at first assumes that both ר' יוסי and רבנן
- b) For אביי we understand the מחלוקת of רבנן and ר' יוסי
- i) The סומך ראשון בעל דבורים was בהיתר according to שיטת אביי
- (1) So that he acted בהיתר according to שיטת אביי
- ii) Both רבנן and ר' יוסי agree that not only is חרדל a מזיק for דבורים but דבורים are also a מזיק for חרדל
- iii) Now
- (1) For רבנן
- (a) מרחיקין חרדל
- (i) Because the בעל חרדל is the only מזיק and must be מרחיק the entire הרחקה
- (b) because here too the ירק is ראשון and is בהיתר and the בעל משרה is the only מזיק
- (2) For ר' יוסי
- (a) מתיר בחרדל
- (i) Because of "סברת מקשן דאביי":
1. although the בעל דבורים was סומך בהיתר he was עושה שלא כהוגן for placing a מזיק on the מיצר
 2. and wherever the ראשון acted כהוגן neither the ראשון nor the מרחיק שני needs to be מרחיק
- (b) מרחיקין למשרה
- (i) Because the ירק that was ראשון isn't a מזיק at all and was placed there כהוגן
- c) מהרש"א ד"ה ואי לא סמיך
- i) קשיא
- (1) Why did תוספות assume that רבנן say דבורים are מזיק

- (2) We'd understand all the more why the בעל חרדל must be מרחיק if the דבורים weren't מזיק
- ii) תירוץ
- (1) The משמעות of the סוגיא is that until the second אוקימתא of רבינא the גמרא didn't realize the concept of a מחלוקת between רבנן and ר' יוסי on whether דבורים מזיקי לחרדל
- d) Return to the סוגיא
- i) We've explained that for אביי we understand the מחלוקת between רבנן and ר' יוסי
- ii) But for רבא the מחלוקת is a קשיא
- (1) Because for רבא the בעל דבורים was סומך באיסור even though he was ראשון
- (2) The בעל חרדל who was סומך שני was certainly סומך באיסור
- (3) And wherever both are סומך באיסור each ought to be מרחיק one half of the הרחקה necessary
- (4) So
- (a) Why do רבנן say that the בעל חרדל must be מרחיק the entire הרחקה
- (b) Why does ר' יוסי say that the בעל חרדל makes no הרחקה at all
- e) מהרש"א ד"ה היכי משכחת לה
- i) קשיא
- (1) We said earlier for רבא that although ר' יוסי says עצמו את עצמו the rule for בור is different counts as גירי דילי and that's why חופר בור must be מרחיק
- (2) And once you say על ניזק להרחיק in every case but בור we understand very well why ר' יוסי says the בעל חרדל needn't be מרחיק
- ii) תירוץ
- (1) we applied that difference for רבא in the הקדמה only for when we already realized that ר' יוסי says על ניזק להרחיק and אילן ובור we wanted to explain how ר' יוסי is consistent with רבא who for בור says מרחיק
- (2) but at this point we haven't yet realized that ר' יוסי says על ניזק להרחיק for אילן ובור
- 4) רבינא by שקלא וטריא (as to be clarified through רש"י according to רב פפא of תירוץ)
- a) The basic תירוץ
- i) בעל משרה and בעל חרדל are ראשון and בהיתר even for רבא because the cases involve משרה and לוקח חרדל
- ii) מרחיק דבורים are מרחיק while דבורים aren't מזיק say רבנן
- iii) Both of course agree that מרחיק isn't ירק

- b) ר' יוסי and רבנן שיטות
- i) סברת "הרחקה בעד ניזק" because of מרחיק בעל משרה and בעל חרדל say רבנן בדליכא הפסד מרובה"
- (1) Because
- (a) the דבורים that (according to רבנן) aren't מזיק and ירק both count as ניזק
- (b) And
- (i) Although there is מרובה הפסד to be קוצץ אילן that a לוקח אילן was נוטע
- (ii) there is no מרובה הפסד for לוקח חרדל and לוקח משרה to be מרחיק and that's why רבנן say there is הרחקה both
- ii) and here is why ר' יוסי says the בעל חרדל needn't be מרחיק but the בעל משרה must be מרחיק
- (1) סברת "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה" ר' יוסי agrees with of
- (2) this rule in fact applies to לוקח משרה
- (3) But
- (a) the rule doesn't apply where the שני is also a מזיק
- (b) and ר' יוסי says that the דבורים that are שני are מזיק the חרדל
- c) תוספות
- i) We've explained for ר' יוסי why the בעל חרדל needn't be מרחיק
- ii) But keep in mind that the בעל דבורים does have to be מרחיק because the בעל ראשון בהיתר לוקח חרדל was
- iii) קשיא
- (1) But סברת מקשן דאביי ר' יוסי said for ר' יוסי that even where ראשון is בהיתר if he acted כהוגן and introduced a מזיק neither ראשון nor שני need be מרחיק
- (2) And here the לוקח although he came בהיתר did introduce a מזיק
- iv) תירוץ
- (1) A לוקח who introduced a מזיק in the middle of his own שדה before he sold part of it is considered to have acted
- d) מהרש"א בא"ד וצריך בעל הדבורים
- i) קשיא
- (1) Why is it important for תוספות to emphasize that רב פפא holds for ר' יוסי that the בעל חרדל is acting כהוגן so that the בעל דבורים must be מרחיק
- ii) תירוץ
- (1) where ראשון acted כהוגן is the only case we can find where for ר' יוסי neither is מרחיק and for רבנן that both are מרחיק

- (2) And we'll show below at "ומשום הכי" that it must be that רב פפא assumes that for יוסי ר' a person who places a היזק in the middle of his שדה is considered to be acting כהוגן
- (a) because otherwise רב פפא would have explained the הרדל and משנה of חרדל as set out by תוספות in "ומשום הכי"
- (3) that's why תוספות emphasizes that for יוסי ר' it must be that בעל דבורים is מרחיק

iii) קשיא

- (1) But here's a case where for יוסי ר' the ראשון acted כהוגן and still for him neither ראשון and שני are מרחיק while for רבנן both are מרחיק
- (a) ראובן was זורע חרדל in the middle of his שדה and without a הרחקה was also מעמיד דבורים in the middle of his שדה
- (b) ראובן then sold the חרדל to שמעון and either kept the דבורים or sold the דבורים לוי
- (c) {or ראובן then sold the דבורים to שמעון and either kept the חרדל or sold the חרדל לוי}
- (2) The net result is that both בעל חרדל and בעל דבורים are בהיתר
- (3) Since both act בהיתר
- (a) סברת "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה"
- (b) the rule should be the same as under דאביי מקשן דאביי where ראשון acts כהוגן and the other acts באיסור namely that neither needs to be מרחיק
- (4) Now apply the rest of רב פפא שיטת and סברת "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה" as we explained it earlier:
- (a) ראובן say דבורים aren't מזיק to חרדל
- (i) So therefore
1. בעל חרדל must still be מרחיק in favor of the דבורים לוקח who is a ניזק so that "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה" applies in his favor
 2. While בעל דבורים need not be מרחיק because דבורים aren't מזיק to חרדל
- (b) ר' יוסי says
- (i) סברת "הרחקה בעד ניזק" are מזיק to חרדל so that there is no ניזק "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה" that requires the בעל חרדל to be מרחיק
- (ii) סברת "הרחקה בעד ניזק" are מזיק to דבורים so that there is no ניזק "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה" that requires the בעל דבורים to be מרחיק

iv) תירוץ

- (1) The case couldn't happen because no person would illogically be **שומך** two שדה מזיקין in his own תוספות "ומשום הכי"
- e) תוספות "ומשום הכי"
- i) קשיא
- (1) Why didn't רש"י set out this case for פפא רב
- (a) It was the בעל דבורים – not the בעל חרדל—who was ראשון בהיתר לוקח
- (b) מזיק חרדל and ר' יוסי agree that דבורים are מזיק
- (c) say the בעל חרדל must be מרחיק because only the בעל חרדל was שומך and counts as the only באיסור
- (2) סברת מקשן דאביי namely ר' יוסי says the בעל חרדל needn't be מרחיק based on
- (a) although the בעל דבורים acted בלוקח he still acted כהוגן by introducing a מזיק to the situation
- (b) so that neither needs to be מרחיק
- (3) Note two advantages of this approach
- (a) We don't need to develop סברת "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה"
- (b) We don't have to assume a מחלוקת between ר' יוסי and רבנן on whether מזיק דבורים are מזיק
- ii) תירוץ
- (1) Must be that a ראשון בהיתר לוקח counts as acting כהוגן within the meaning of סברת מקשן דאביי because he initially placed the מזיק in the middle of his מיצר שדה away from the
- (2) This is the תוספות to which מהרש"א referred earlier at דבורים בעל וצריך בעל דבורים
- 5) Introduction to the following portion of the סוגיא according to רש"י שיטת רש"י
- a) In the first two אוקימתות of רבינא גמרא רב פפא points out קשיות that would apply were we not to have made the following two assumptions that we made in setting out the שיטה of רב פפא
- i) סברת "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה"
- ii) That ר' יוסי and רבנן disagree on whether דבורים are מזיק to חרדל
- b) The third and final אוקימתא of רבינא recognizes that ר' יוסי of אילן ובור says על ניזק and explains the משנה and the ברייתא in this light
- c) Note that the גמרא through the final אוקימתא of רבינא continues in the שיטה of רב פפא as understood by רש"י
- i) That the משנה and ברייתא deal with לוקח חרדל and לוקח משרה
- ii) That all accept סברת "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה"
- iii) That there is no הפסד for לוקח חרדל and לוקח משרה while there is הפסד for לוקח אילן מרובה

- iv) Also note that the סברא doesn't rely at all on דאביי since that סברא doesn't apply to לוקח
- 6) First אוקימתא of רבינא according to שיטה of ר"י
- a) The סברת "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה" doesn't realize that מקשן doesn't realize
- b) רב פפא to קשיא
- i) Once you say that בעל חרדל and בעל משרה are לוקח
- ii) why do רבנן say that they need to be מרחיק and why does ר' יוסי disagree with רבנן only on חרדל and not on משרה
- c) מהרש"א בא"ד מאי טעמא
- i) קשיא
- (1) Why not answer the קשיא for ר' יוסי this way
- (a) ר' יוסי disagrees with רבנן on משרה as well as on חרדל
- (b) The reason he focuses on חרדל instead of משרה is that
- (i) In the case of חרדל and דבורים the בעל דבורים that's a מזיק must be מרחיק
- (ii) In the case of ירק and משרה the בעל ירק that's only a ניזק certainly needn't be מרחיק
- (2) And ר' יוסי prefers a case where the "other" בעל דין must be מרחיק
- ii) תירוץ
- (1) If ר' יוסי were interested in teaching the דין that on דבורים בעל דבורים הרחקת בעל דבורים
- (2) He would have said so clearly instead of relying on an implication from מתיר בחרדל
- d) רבינא of אוקימתא by תירוץ
- i) We still follow רב פפא that the משנה involves לוקח חרדל and לוקח משרה
- ii) both רבנן and ר' יוסי agree that דבורים are not מזיק
- iii) there is no הפסד מרובה for משרה and לוקח חרדל while there is הפסד מרובה for לוקח אילן
- iv) רבנן apply סברת "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה" since both ירק and דבורים count as ניזק
- v) ר' יוסי disagrees with the entire concept of להרחיק על מזיק and instead says על בעל משרה (the גמרא asks below that this doesn't explain why בעל משרה is מרחיק)
- 7) Second אוקימתא of רבינא according to שיטה of ר"י
- a) קשיא
- i) Now that you've said for ר' יוסי that על ניזק להרחיק

- ii) This reinforces the prior קשיא: why must the בעל משרה be מרחיק
- b) רבינא of אוקימתא by the second תירוץ
 - i) ר' יוסי
 - (1) על מזיק להרחיק that רבנן agrees with
 - (2) סברת "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה" and in fact accepts
 - (3) But says דבורים are מזיק
 - (4) חרדל doesn't apply to "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה" although it does apply to משרה where ירק certainly isn't מזיק
 - (5) מרחיק בעל חרדל is בעל משרה while מרחיק בעל חרדל isn't
 - ii) סברת "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד" answer that דבורים aren't מזיק so that מרחיק בעל חרדל applies
- 8) רש"י of שיטה according to רבינא of אוקימתא Third
 - a) The גמרא now realizes from ובור אילן that ר' יוסי says even על ניזק להרחיק את עצמו ר' יוסי where the מזיק was שני
 - b) קשיא
 - i) So why must the בעל משרה be מרחיק for ר' יוסי
 - ii) מהרש"א
 - (1) קשיא
 - (a) סומך שני is על ניזק להרחיק את עצמו ר' יוסי even where the מזיק is אילן where there is הפסד מרובה to be מרחיק so that we can't apply "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה" סברת
 - (b) But maybe for משרה וירק where there is no הפסד מרובה the דין according to ר' יוסי is that על מזיק להרחיק even where he's סומך ראשון
 - (2) תירוץ
 - (a) הפסד מרובה can logically explain why בעל אילן shouldn't be מרחיק where he was ראשון
 - (b) But
 - (i) Unless ר' יוסי says even for מרובה על ניזק להרחיק את עצמו
 - (ii) We can't logically explain why because of מרובה the בעל אילן should go ahead and be סומך שני that he knows is a מזיק
 - (iii) "let him not be נוטע and let him not have הפסד"
 - c) רבינא of אוקימתא by the third תירוץ
 - i) This is what ר' יוסי says to רבנן
 - (1) I say neither בעל משרה nor בעל חרדל need be מרחיק because I say that על ניזק מרחיק and that a מזיק never needs to be מרחיק את עצמו

- (2) "I understand that you disagree with me and say
- (a) that a מזיק may not be ראשון unless לוקח בהיתר
 - (b) And that סברת "הרחקה because of מרחיק לוקח משרה must nevertheless be בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה"
- (3) "but why do you also apply "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה" applies to the חרדל לוקח and say he must be מרחיק
- (4) "after all the דבורים are also מזיק and aren't only a ניזק"
- ii) To which רבנן answer "we say דבורים aren't מזיק to the חרדל"
- 9) רש"י of שיטה to ר"י of קשיא
- a) The concept of סברת "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה" is a דוחק
 - b) And it's a further דוחק to say there is הפסד מרובה for לוקח אילן and not for לוקח אילן or לוקח משרה
- 10) part 1 מהרש"א ד"ה וסבר
- a) הקדמה
 - i) It's true that so long as we thought that ר' יוסי agrees with רבנן that על מזיק להרחיק
 - (1) We were forced to explain that בעל חרדל לוקח was בהיתר לוקח and that's why for ר' יוסי the בעל חרדל wasn't מרחיק
 - ii) And that in turn forced us to explain בדוחק for רבנן that לוקח חרדל had to be מרחיק anyway because of סברת "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה"
 - iii) And that in turn forced us to say for ר' יוסי that דבורים are מזיק to חרדל so that לוקח חרדל doesn't apply and that's why חרדל לוקח needn't be מרחיק
 - b) קשיא
 - i) but now that we realize that ר' יוסי says על ניזק להרחיק we can set out a much simpler case where בעל דבורים and בעל ירק were סומך first and all agree that חרדל דבורים aren't מזיק to חרדל
 - (1) ר' יוסי relies on על ניזק להרחיק to say that
 - (a) דבורים and שני בעל חרדל needn't be מרחיק even though בעל חרדל was חרדל לוקח aren't מזיק to חרדל
 - (b) The משרה בעל needn't be מרחיק for the same reason
 - (2) רבנן say
 - (a) בעל דבורים was מזיק to חרדל because מרחיק בעל חרדל must be מרחיק because דבורים aren't מזיק so the בעל דבורים was סומך שני באיסור while בעל חרדל is a standard סומך ראשון בהיתר מזיק counts as a מזיק
 - (b) בעל משרה must be מרחיק for the same reason

(3) רבנן ר' יוסי says to

(a) I understand that you say על מזיק להרחיק and that's why you disagree with me and say the בעל משרה must be מרחיק

(b) But you ought to agree with me that the בעל חרדל and בעל דבורים **should each be מרחיק half of the necessary הרחקה** since both the חרדל and דבורים are מזיק

(4) To which רבנן answer that דבורים aren't מזיק and that's why בעל חרדל needs to make the whole הרחקה

- ii) Note that in this approach רבנן have no need to rely on סברת "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה"
 - iii) so why does ר"י ask that רש"י relies for רבנן on the דוחק of "הרחקה" סברת "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה"
 - iv) note that גמרא asks a similar קשיא earlier and there answered that the גמרא didn't yet realize that ר' יוסי says להרחיק על ניזק להרחיק
- c) First תירוץ
- i) you're right that this would work for רש"י once we realize in the final של רבינא that ר' יוסי says להרחיק על ניזק להרחיק
 - ii) but in the stages before the final של רבינא the שיטה of רש"י still requires us for רב פפא to rely on "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה"
 - iii) so the קשיות of ר"י on רש"י would still apply in the stages in the גמרא before the final של רבינא
- d) Second תירוץ
- i) It's true that we could have understood ר' יוסי and רבנן on חרדל as you propose
 - ii) But the fact is that the third של רבינא of אוקימתא doesn't take this approach
 - iii) because רבינא says that ר' יוסי in his קשיא to רבנן demands that they should have said that בעל חרדל isn't מרחיק at all – not that he should be מרחיק only half

11) מהרש"א of תירוץ according to ר"ח ור"ת as explained by

- a) The תירוץ for this שיטה is the same as the תירוץ for רש"י
 - i) לוקח בעל חרדל and בעל משרה are בהיתר because each is לוקח
- b) But no תנא applies "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה"
- c) This leads immediately to the קשיא of the first של רבינא of אוקימתא

12) First של רבינא of אוקימתא according to the שיטה of ר"ח and ר"ת

- a) קשיא
 - i) Since you don't say "הרחקה בעד ניזק בדליכא הפסד מרובה" applies
 - (1) Why do רבנן require הרחקה for the בעל חרדל and בעל משרה לוקח
 - (2) And why does ר' יוסי accept that בעל משרה must be מרחיק

2. מזיק are דבורים because שלא כהוגן acted בעל דבורים
 3. ניזק he's only a because כהוגן acted בעל ירק
- (ii) accepts ר' יוסי and that's why סברת מקשן דאביי
1. מרחיק is בעל משרה while מרחיק needn't be בעל חרדל
- (iii) don't accept רבנן and that's why both need to be מרחיק
- (2) {note that this קשיא doesn't apply for שיטת רש"י because לוקח is always considered to act כהוגן }
- (3) תירוץ
- (a) won't accept that רבנן and ר' יוסי disagree on whether we accept סברת מקשן דאביי דמכלל
- (4) קשיא
- (a) But didn't דאביי himself say that רבנן ור' יוסי disagree on whether to accept סברת מקשן דאביי
- (5) תירוץ
- (a) Part 1
- (i) First of all דאביי said that both רבנן and ר' יוסי
1. accept סברת מקשן דאביי
 2. disagree only on whether are דבורים חרדל
 - a. בעל דבורים aren't מזיק and that's why בעל דבורים acted כהוגן say that רבנן
 - b. בעל דבורים are מזיק and that's why בעל דבורים didn't act כהוגן ר' יוסי says that
- (ii) Part 2
1. this מקשן דאביי isn't the same as דמכלל
 2. because מקשן דמכלל doesn't realize until the second אוקימתא that רבנן and ר' יוסי disagree on whether are דבורים מזיק
- iii) מהרש"א ד"ה מכלל
- (1) קשיא
- (a) Why in part 1 does תוספות emphasize the שיטה (א') that for מקשן סברת מקשן דאביי ר' יוסי and רבנן both accept דאביי
- (b) Why not instead apply this שיטה (ב')
- (i) סברת מקשן דאביי and ר' יוסי disagree on whether to accept מקשן דאביי says that ר' יוסי and רבנן disagree on whether to accept מקשן דאביי

(ii) מקשן but סברת מקשן דאביי accept רבנן and ר' יוסי says both מקשן דמכלל רבינא of אוקימתא of תירוץ the second doesn't yet realize that they disagree on whether דבורים are מזיק

(2) תירוץ

(a) If you follow א' שיטה there is no מחלוקת between מקשן דאביי and מקשן דמכלל

(b) why follow ב' שיטה and develop an unnecessary מחלוקת

b) of the second תירוץ according to ר"ת to the קשיא of רבינא

i) I agree with the דאביי that it can't be that רבנן and ר' יוסי disagree on whether to accept דאביי סברת מקשן

ii) Instead both ר' יוסי and רבנן accept דאביי סברת מקשן

iii) What they disagree on is whether the בעל דבורים in fact is a מזיק to חרדל so that when he was סומך first he acted כהוגן שלא

(1) say he's not a מזיק to חרדל so the בעל דבורים acted כהוגן and that's why על מזיק להרחיק את עצמו because מרחיק who is בעל חרדל

(2) says דבורים are in fact חרדל so בעל דבורים is a מזיק and did act מרחיק neither ראשון nor שני need be מרחיק and that's why שלא כהוגן

iv) So there is no proof from this case that ר' יוסי says עצמו את להרחיק ניזק

v) So we understand why ר' יוסי agrees that it's not up to בעל ירק as ניזק to take care of himself

14) third and final רבינא of אוקימתא according to ר"ת

a) The גמרא now realizes that ר' יוסי disagrees with the entire concept of על מזיק להרחיק in the משנה of ובור אילן so that a מזיק never needs to be מרחיק whether he's סומך באיסור or שני and there is no concept of a מזיק who is באיסור

b) קשיא

i) why must the בעל משרה be מרחיק for ר' יוסי even if he's שני

c) of the third רבינא of אוקימתא תירוץ

i) This is what ר' יוסי says to רבנן

(1) "I say neither בעל משרה nor בעל חרדל need be מרחיק because I say that על מרחיק and that a מזיק never needs to be מרחיק את עצמו

(2) "I understand that you disagree with me and say that בעל משרה must be מרחיק because he was סומך שני באיסור

(3) "but why do you say the בעל חרדל must be מרחיק

(4) "after all the דבורים are also מזיק so according to דאביי the בעל חרדל acted כהוגן שלא so that we have a case of two באיסור where neither should be מרחיק

ii) To which רבנן answer "we say דבורים aren't מזיק to the חרדל"

דף יט:

תד"ה מאי איריא

- 1) הקדמה
 - a) Where a בית שיש שם מת adjoins a בית שאין שם מת and there is a חלון פותח טפה between them
 - b) they count as one בית and טומאת אהל passes through both בתים
- 2) גמרא (as explained by רש"י)
 - a) אמר ר' טובי בר קיסנא אמר שמואל
 - i) A thin ריק that's placed in a חלון with an opening of a ריק isn't ממעט the opening of the חלון to less than a טפה
 - ii) This applies even where the ריק isn't פותח טפה
- 3) מהרש"א as explained by תוספות
 - a) The גמרא assumes that there are two reasons why the ריק doesn't reduce the opening of a חלון
 - i) first
 - (1) it's thin and soft so it's liable to fall out
 - ii) second
 - (1) it wasn't מבוטל by its owner
- 4) גמרא
 - a) קשיא
 - i) חלון ממעט the חלון shouldn't be עבה
- 5) מהרש"א
 - a) Presumably by "אפילו" the מקשן is saying that
 - i) חלון should also not be ממעט the חלון **even though**
 - (1) it has only one factor that stops it from being ממעט: namely that it's not מבוטל
 - (2) and the other factor – of being thin and liable to fall out -- doesn't apply
- 6) גמרא
 - a) You're right
 - b) חלון isn't ממעט because it's not מבוטל
 - i) That one factor is enough to stop מיעוט
 - c) קשיא

- i) What about a ברייתא that says קופה מליאה תבן and עשבים וכו' are ממעטין בחלון even though the owner apparently isn't מבטל these objects
- 7) רש"י
- a) The second קשיא is a קשיא for שמואל who says ביטול is necessary for מיעוט
- 8) מהרש"א
- a) קשיא
 - i) Once the מקשן by saying "אפילו" recognizes that רקיק has two factors working against מיעוט while עבה had only one factor working against המעטה
 - ii) Why not say
 - (1) המעטה isn't because two factors work against רקיק
 - (2) But עבה is in fact ממעט because it's not enough that only one factor works against מיעוט i.e., that there is no ביטול
 - iii) And this would also explain why קופה and עשבין are ממעט
 - b) תירוץ possible
 - i) You're right that from the דין of שמואל for רקיק I would have thought that two factors (non-ביטול and liability to fall out) are necessary to avoid מיעוט
 - ii) But the גמרא (not שמואל) had decided that עבה isn't ממעט based on the one factor that there's no ביטול
 - iii) And the קשיא from קופה and עשבים is addressed to the גמרא and not to שמואל
 - c) קשיא
 - i) This is a דוחק
 - ii) Besides רש"י says that the קשיא from קופה is to שמואל
 - d) תירוץ
 - i) When the מקשן says אפילו
 - (1) He means even עבה which doesn't have the extra factor of its readiness-to-fall-off shouldn't be ממעט according to שמואל
 - (2) Because for שמואל the extra factor isn't significant even for רקיק and doesn't support the rule that the רקיק isn't ממעט
 - (3) And all that matters for רקיק is that the owner isn't מבטל the רקיק

דף כ.

תד"ה היא גופה

1) Introduction

- a) Where a בית שיש שם מת adjoins a בית שאין שם מת and there is a טפה between them
 - i) they count as one בית and טומאת אהל passes through both בתים
- b) מיעוט refers to a reduction of the size of the opening of a חלון by objects that are placed in the חלון
- c) חציצה refers to objects that plug the opening of a חלוק
- d) Initially תוספות thinks that the conditions for חציצה בחלון are the same as מיעוט בחלון

2) משנה אהלות

- a) קופה מלאה תבן וחבית מלאה גרוגרות המונחים בחלון
- b) רואין כל שאלו ינטלו ויכולין לעמוד בפני עצמן חוצצין ואם לאו אין חוצצין

3) גמרא here

- a) the תבן and the גרוגרות are חוצץ because they satisfy two conditions to חציצה
 - i) they're not מקבל טומאה
 - ii) they are מבוטל
- b) מקבל טומאה aren't themselves חוצץ because they're מקבל טומאה and קופה

4) תוספות

- a) קשיא
 - i) why do you say the only reason that the קופה and תבן aren't חוצץ is that they're מקבל טומאה
 - ii) why (the same as for תבן and גרוגרות) isn't it enough that they're not מבוטל
 - iii) and in fact the גמרא says later a כלי חרס can't be ממעט a חלון if ל"א because it's not מבוטל
- b) ריב"ם by תירוץ
 - i) must be that the owner was מבטל the קופה and the חבית
 - ii) so the only remaining reason for them not to be חוצץ is that they're מקבל טומאה
- c) ריב"ם to ר"י by קשיא
 - i) but it's clear from a גמרא in שבת that כלי חרס that plugs (פקק) a חלון is חוצץ even if not מבוטל
 - ii) and it's enough for חציצה that כלי חרס isn't מגבו מקבל טומאה
- d) ריב"ם for תירוץ

- i) distinguish between
 - (1) "מיעוט" of a חלון where טומאה doesn't pass because the opening isn't פתוח טפה and
 - (2) "הציצה" where טומאה doesn't pass because the opening is plugged entirely
 - ii) other than כלי חרס can be הוצץ or ממעט only if they satisfy two conditions namely they're not מקבל טומאה and they're also מבוטל
 - (1) and that's why
 - (a) to explain why קבלת טומאה is the only reason that the קופה וחבית in the משנה aren't ממעט or הוצץ
 - (b) we need to assume that the קופה and the חבית in our case were in fact מבוטל
 - iii) but a כלי חרס
 - (1) Although besides not being מגבו טומאה מקבל it must also satisfy the condition of ביטול for מיעוט
 - (a) And this explains the גמרא later that says 'כלי חרס דחזי לי' isn't ממעט
 - (2) Yet it's הוצץ when it plugs a חלון in full even if not מבוטל
 - (a) And this explains the גמרא in שבת
- 5) מהרש"א
- a) קשיא
 - i) go back to the משנה that says the תבן and גרוגרות themselves can be הוצץ if they could stand on their own without help from their קופה and חבית
 - ii) the משנה uses the word הוצצין so presumably the תבן and גרוגרות fill the whole חלון
 - iii) presumably also אוכלין should have the same דין as כלי חרס
 - iv) so why does the גמרא assume that the owner must have been מבטל the תבן and גרוגרות
 - b) תירוץ
 - i) must be that אוכלין don't have the same דין as כלי חרס
 - ii) and instead have the same דין as other כלים that do need ביטול to be הוצץ
 - c) but note that
 - i) ר"ש in מסכת אהלות takes a different approach
 - (1) אוכלין are the same as כלי חרס and don't require ביטול if they are הוצץ and plug the whole חלון
 - (2) but
 - (a) even though the משנה refers to הוצצין on ותבן קופה

(b) It can't be that in the case of the משנה they themselves fill the whole הלון because at least some space must be used by the קופה and חבית that holds the תבן and the גרוגרות

(3) And that's why the אוכלין require ביטול

6) תוספות בא"ד ועוד אמר הר"ש

a) that isn't מקבל טומאה does not need ביטול to stop the passage of טומאה

7) מהרש"א

a) (see תוספות ד"ה רואין at דף יט: הקדמה)

i) A דלת that shuts a פתח on its own is חוצץ against passage of טומאה through the פתח

ii) But if the דלת is not חוצץ if it stays shut only because it's supported by a כלי (a מפתח in that case) that wasn't מבוטל even though the כלי (according to רבנן) isn't מקבל טומאה

b) קשיא

i) if support by a כלי that's not מבוטל is enough to destroy the חציצה of another object and it doesn't matter that the כלי isn't מקבל טומאה and isn't חרס כלי

ii) then of course the כלי itself shouldn't be חוצץ when it's not מבוטל even if it isn't מקבל טומאה

c) תירוץ

i) when ר"ש said that a כלי (including כלי עץ) that's not מקבל טומאה doesn't need ביטול

ii) כלי חרס as ר"ש meant that the כלי has the same דין

(1) and doesn't need ביטול for חציצה where it covers the whole opening

(2) but does need ביטול if it is only ממעט the size of an opening

iii) But in the case of the דלת a מפתח isn't large enough to be חוצץ the פתח

תד"ה בחבית

- 1) Where a בית שיש שם מת adjoins a בית שאין שם מת and there is a פתח טפה between them
- 2) משנה אהלוח
 - a) a גרוגרות placed in a חלון blocks the passage of טומאה only if the גרוגרות could have stood on their own without the חבית
- 3) גמרא
 - a) קשיא
 - i) why isn't the חבית itself חוצץ
 - b) תירוץ
 - i) the חבית is made of metal
 - ii) and unlike a כלי חרס that wouldn't be מקבל טומאה if לבר פומי' לבר meaning if it's open side faces away from the בית המת
 - iii) a כלי מתכת is מקבל טומאה even when לבר פומי' meaning that its opening is pointed away from the בית המת
 - iv) And a thing that's מקבל טומאה can't be חוצץ against טומאה
- 4) תוספות
 - a) קשיא
 - i) if the חבית is מתכת then how can the תבן and גרוגרות be חוצץ even where they could have stood on their own
 - ii) This חבית presumably extends through the חלון
 - (1) with one end jutting into the בית שיש שם מת and that--under the rule for מתכת that הוא כחלל--becomes an אבי אבות הטומאה because that בית is מאהיל on that end
 - (2) and the other end jutting into the בית שאין שם מת
 - iii) the בית שאין שם מת is מאהיל over the end of the חבית that juts into the בית
 - iv) Because of חרב הרי הוא כחלל this counts the same as if that בית was מאהיל over an אבי אבות הטומאה so that all objects in that בית are טמא
 - v) so what have you accomplished by being ממעט the פתח טפה of the חלון
 - b) רבינו תם by תירוץ
 - i) "גרוגרות בולטות חוצץ לפי חבית כל סביבותיו ומכסות אותו לגמרי"
 - ii) And the covered חבית has no exposed metal that can count as אבי אבות הטומאה in order to be מטמא באהל the בית שאין שם מת
 - iii) Here's proof that the outside surface is covered with גרוגרות
 - (1) Why does the משנה refer to גרוגרות instead of to other פירות

(2) Must be that it's because גרוגרות can be made דרוסות and once they're דרוסות they clump together so that they don't fall off the חבית even when they lay on its outside surface

iv) A גמרא in שבת מסכת makes a similar דיוק

5) מהרש"א

a) הקדמה

i) At first sight one would assume that

(1) the חבית is lying on its side so that פומי לבר means that its entire top is at right angles to the floor and is facing towards and enters the בית שאין שם מת

(2) when ר"ת says גרוגרות are סביבותיו כל חבית לפי מכסות he means that the פי חבית גרוגרות cover the entire

(a) meaning the גרוגרות cover the part of the חבית that entered the בית שאין שם מת (not only the rim)

(b) and when ר"ת means "כל סביבותיו" he means that the גרוגרות cover both the part of this portion of the חבית that now faces downward as well as the part that faces upward

(3) so that the בית שאין שם מת isn't מאהיל on any exposed metal portion of the חבית

(4) {קשיא}

(a) Why does ר"ת say that even the surface that faces downward is covered with גרוגרות

(b) After all -- as we'll see from the פשט of מהרש"א below -- to stop אהל it's enough that the surface that faces upward to the אהל is covered

(5) {תירוץ}

(a) as a practical matter if the גרוגרות only covered half the surface it's unlikely that this half would turn out to be the half that faces upward }

ii) But there are several problems with this approach

(1) First

(a) It's illogical to say that גרוגרות cover not only the rim but also the portion of the walls of the חבית near the rim that enter the בית שאין שם מת

(2) Second

(a) If the חבית is laying on its side

(b) if the גרוגרות weren't דרוסות certainly some must have rolled out so that the משנה could not have said that the חבית is מלאה גרוגרות

(c) so why does תוספות need to bring proof from מסכת שבת that the גרוגרות are דרוסות

b) תירוץ

i) Must be that this is what ר"ת means

- (1) The חבית stands upright on its bottom and has an opening in part of its top
- (2) בית שאין שם מת פומי' לבר means that the part of the top that's open faces the מת שאין שם מת
- (3) It's only this open part of the חבית that juts into the מת שאין שם מת
- (4) And it's the **rim** of this opening that's covered with pressed גרוגרות that stick to the rim so that the מת שאין שם מת isn't מאהיל on any exposed metal portion of the חבית

ii) Note that

- (1) Since the חבית is upright the בית is מאהיל only on the rim and not on any portion of the walls of the חבית
- (2) to stop אהל טומאת אהל it's not necessary to assume that any portion of the walls are covered

iii) Note also that

- (1) Since the חבית is standing upright the גרוגרות wouldn't roll out and the חבית would be מלאה גרוגרות even if they weren't דרוסות
- (2) And that's why רבינו תם needs proof from מסכת שבת to show that the גרוגרות are דרוסות and will stick to the rim

בא"ד הקשה ר"י

1) Introduction

a) Part 1

- i) If a בית שיש שם מת is separated from an adjoining בית שאין שם מת by a חלון and the חלון is פתח טפח
- ii) then the טומאה is בוקעת by way of אהל to the בית שאין שם מת unless there is פתח טפח by things that are ממעט the opening of the חלון to less than טפח באהל

b) Part 2

- i) a גרוגרות of חבית placed in the חלון counts as חציצה באהל only if the גרוגרות could have stood on their own without the חבית

c) part 3

- i) a צמיד פתיל in an המת אהל is שבתוכו if it has a פתיל

2) משנה כלים פ"י מ"ו הובאה בב"ק קה.

a) A חבית שניקבה is חוצץ באהל if

i) רישא

(1) the נקב is plugged with שמרים or

ii) סיפא

(1) if the נקב is plugged with זמורה and is מירוח

b) According to רש"י the משנה deals with חציצה באהל

c) According to תוספות in בבא קמא the משנה deals with חציצה באהל where there is צמיד פתיל

3) תוספות here

a) קשיא

- i) Why is it that there is חציצה באהל in our גמרא by גרוגרות and תבן without מירוח

b) תירוץ

- i) We follow the שיטה of תוספות in בבא קמא that the משנה in כלים involves חציצה באהל על הצלה and it's only there that מירוח is needed
- ii) Our גמרא involves חציצה באהל and that's why מירוח isn't needed

4) מהרש"א

a) introduction

- i) presumably תוספות assumes that מירוח is necessary to be סותם נקבים
- ii) presumably תוספות also initially assumed that the משנה in כלים that required חציצה באהל deals with מירוח

b) Here are three קשיות on how תוספות could even have considered this approach

- i) קשיא First
 - (1) Throughout our סוגיא the גמרא says that all that's necessary for הציצה באהל is to ממעט פותח טפה so obviously there can be נקבים
 - ii) קשיא Second
 - (1) Why in the רישא is מירוח enough for הציצה באהל without שמרים
 - iii) קשיא Third
 - (1) Why question our גמרא from the סיפא on בזמורה פקקה where there is מירוח instead of supporting our גמרא from the סיפא on סתמוה שמרים where there is מירוח
- c) תירוץ
- i) הוה אמינא in the תוספות
 - (1) realized that the משנה in כלים deals with שבתוכו על מה הצלה where it is necessary to be נקבים
 - (2) assumed that מירוח is needed in the סיפא to keep in place the זמורה that is סותם a נקב and isn't needed in the רישא because שמרים will stay in place even without מירוח
 - ii) תוספות in its קשיא means to say
 - (1) that just as מירוח is important for שבתוכה על מה הצלה so that the זמורה not fall out
 - (2) the same way
 - (a) since it's a condition to הציצה באהל that גרוגרות be able to stand on their own even if their קופה is removed
 - (b) there ought to be מירוח for הציצה באהל to ensure that they continue to stand on their own indefinitely
 - iii) תוספות answers that
 - (1) for הציצה באהל all that's necessary is that the גרוגרות need to be able to stand on their own while the טומאה is there
 - (2) And unlike שבתוכו על מה הצלה it's not necessary that the גרוגרות be securely placed and not susceptible to be falling out later

תד"ה כיון דאיכא

1) Introduction

- a) If a בית שיש שם מת is separated from an adjoining בית שאין שם מת by a חלון and the פותח טפח חלון is פותח טפח
- b) then
 - i) the חציצה is בוקעת by way of אהל to the בית שאין שם מת unless there is פותח טפח באהל by things that are ממעט the opening of the חלון to less than a טפח
 - ii) but only if these things are מבוטל

2) ברייתא

- a) פותח טפח of a חלון is reduced by a dangling אבר of a בהמה that's in the חלון or by an שכן בחלון that is עוף שלם

3) גמרא

- a) קשיא
 - i) A dangling אבר of a בהמה isn't בטל because the owner can cut it off and throw it to כלבים
- b) תירוץ
 - i) The owner wouldn't cut off the אבר because of בעלי חיים צער
- c) קשיא
 - i) why do you say עוף שלם is חוצץ
 - ii) He's not מבטל the עוף because even if it's מין טמא he can still sell the עוף to an עכו"ם
- d) תירוץ
 - i) The עוף is קלניתא and isn't fit for עכו"ם

4) תוספות

- a) קשיא
 - i) צער בעלי חיים doesn't explain why the owner might not feed the entire בהמה with its אבר to כלבים
- b) תירוץ
 - i) The בהמה is a קוף or similar animal and is חזי לטיולי while it's near the חלון
- c) קשיא
 - i) So why aren't you concerned that the owner might move the בהמה with its אבר לטיולי בי' away out of the חלון in order to be
- d) תירוץ
 - i) Because of the מדולדל אבר he can't do that

e) קשיא

i) Since the אבר מדולדל mentions עוף שלם is in the חלון without an אבר מדולדל why doesn't it also mention a case where an בהמה is in the חלון without an אבר מדולדל

f) תירוץ (as explained by מהרש"א)

i) Must be because if the entire animal is in the חלון

(1) If it's a קוף and is חזי לטיולי

(a) he'll take the entire animal for טיול out of the חלון

(b) מהרש"א

(i) קשיא

1. But we just said קוף is חזי לטיול in the חלון

(ii) תירוץ

1. But whenever possible –namely if there is no אבר מדולדל – the owner prefers טיול away from the חלון

(2) If it's not a קוף and isn't חזי לטיולי he'll give the entire animal לכלבים

5) מהרש"א

a) קשיא

i) I understand that the ברייתא deals with a type of עוף שלם that's not fit for טיול

ii) But why won't he give it to כלבים

b) תירוץ

i) We already explained that the עוף is קלניתא and that's why it's not fit for נכרים

ii) כלבים also isn't fit for קלניתא

דף כ:

תד"ה תנור

	ברייתא (נחתומין)	משנה (שלא של נחתומין)	
תנור	ארבעה	שלשה	
כירה	שלשה	אחת	

- 1) משנה
 - a) ה' מעמיד תנור בעליי' צריך שיהא תחתיו מעזיבה ג' טפחים ובכירה טפח
- 2) גמרא
 - a) קשיא
 - i) תנור ד' ובכירה ג' ברייתא that says
 - b) תירוץ
 - i) The ברייתא refers to נחתומין
 - ii) The משנה refers to non-נחתומין
 - iii) to derive the דין for a תנור of a non-נחתום refer to the דין of a כירה of a נחתום that a הרחקה of three טפחים is needed
- 3) מהרש"א as explained by תוספות
 - a) קשיא
 - i) Why not say simply that they have the same דין
 - ii) What do we gain by referring to כירה דנחתום as the base for the דין of תנור of a non-נחתום
 - b) תירוץ
 - i) The גמרא implies that we make the same reference for purposes of וממכר and מקח
 - ii) כירה of a נחתום has a standard size
 - iii) So if a non-נחתום buys a תנור we know from the reference that this תנור must be the same size as the standard כירה for a נחתום

דף כא.

תד"ה ולמדתם אותם ולמדתם אתם

1) גמרא

- a) in early times before the תקנה of גמלא בן יהושע
 - i) a person needs to learn תורה himself and he needs to teach his son תורה
 - ii) apart from תקנת יהושע בן גמלא a person has no חיוב to teach תורה to anybody but his son
- b) This is based on the דרוש of ולמדתם אותם
- c) According to one גמרא the גמרא adds the words "ולמדתם אתם" after the words "ולמדתם אותם"

2) מהרש"א as explained by רש"י

- a) The דרש explains why a father needs to teach his son תורה
 - i) And refers to the פסוק "ולמדתם אותם את בניכם"
 - ii) Where
 - (1) דברי תורה refers to אותם
 - (2) ולמדתם means you shall **teach** – it doesn't mean "and you shall **learn**"
 - iii) Since the plain meaning of the פסוק is that a father needs to teach his son there is no need to read אותם as if it read אתם for us to derive this דין

3) מהרש"א as explained by תוספות

- a) The דרוש refers to the חיוב of a person to learn תורה himself based on the פסוק of ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם
- b) where we assume that ולמדתם means "you shall learn" instead of "you shall teach"
 - i) Either by analogy to ושמרתם which certainly means "you shall watch yourself"
 - ii) Or
 - (1) according to ספרים that are גורס the additional words אתם ולמדתם
 - (2) by אתם in the sense of "yourselves"
- c) contrast ולמדתם אותם את בניכם
 - i) Where there can be no דרוש of אתם given that את בניכם makes clear that the פסוק refers to teaching by a father rather than learning by one's self

תד"ה וגרדי

משנה דחנות	חנות שבחצר מוחה בקול
משנה דריחים	אינו מוחה בקול ריחים
ברייתא דגרדי	מעכבין על מי שביקש ליעשות גרדי
ברייתא דחנות	עושה אדם חנות בצד חנותו של חבירו

1) מהרש"א as explained by תוספות

a) תוספות (see ד"ה מאי שנא at דף כ:) first assumes that

i) ריחים says there is no מחאה for ריחים

(1) Because the משנה deals with where customers outside of the ריחים give grain to the ריחים בעל for him to bring into the ריחים to grind

(2) So that there are no נכנסין ויוצאין at all

ii) the ברייתא דחנות deals with חנות דאומן and as a rule in a חנות אומן there are no נכנסין ויוצאין for the same reason: the אומן alone – not customers -- carries things into the חנות for repair and the like

iii) The משנה דחנות deals with a standard store-type חנות where there are נכנסין ויוצאין and that's why there can be a מחאה

b) קשיא

i) Can't be that for אומנים as a rule there are no נכנסין ויוצאין

ii) Because the ברייתא דגרדי says מוחין בגרדי so obviously there are נכנסין ויוצאין

iii) And given that customers are נכנסין ויוצאין how do you explain

(1) why the משנה says there is no מחאה for ריחים

(2) Why the ברייתא says there is מחאה for גרדי

c) תירוץ

i) You're right that there are נכנסין ויוצאין for any אומן **that has customers**

ii) the ברייתא דגרדי deals with a גרדי who has customers so that there are נכנסין ויוצאין

iii) the משנה דריחים deals with a case where the ריחים בעל works only for himself and has no customers

d) קשיא

i) But you haven't explained why for ברייתא דחנות there is no מחאה for נכנסין ויוצאין

e) Possible תירוץ

- i) The *ברייתא דחנות* deals with a *חנות אומן* who works only for himself
- f) Possible *תירוץ* dismissed
 - i) The *גמרא* relies on this *ברייתא* to show that a person has no right to *קא פסקת לחיותי* by taking away my customers
 - ii) So it must be that the *חנות* mentioned by this *ברייתא* does work for customers
- g) *תירוץ*
 - i) Many customers bring small lots of material for a *גרדי* to work on so there are many *נכנסין ויוצאין*
 - ii) Customers for other *אומנים* give the *אומנים* larger amounts of material on each visit so there are less *נכנסין ויוצאין*
- 2) *מהרש"א*
 - a) Note that we would have said that the *ברייתא דחנות* is consistent with the *משנה* *ברייתא דגרדי* were it not for the *חנות*
 - b) And that's why *תוספות* doesn't begin by asking how *ברייתא דחנות* is consistent with *משנה דחנות*

דף כא:

תד"ה שתלא

1) גמרא

a) cause שתלא טבחה ואומנא וסופר מתא by their mistakes דלא הדר פסידא

2) מהרש"א

a) קשיא

i) Why do you say that the הפסד of a טבחה and סופר מתא is דלא הדר

ii) They will have to pay for their פסידא

b) תירוץ

i) A טבחה אומן doesn't have to pay for his הפסד where he wasn't paid for his work

ii) A סופר מתא doesn't have to pay for his mistakes (for example where he writes that a loan was for 100 instead of 200) because this counts as a גרמא בניזיקין

תד"ה כופין

- 0) דף כא. at ברייתא א'
- a) גרסא א'
- i) מלמד תינוקות דעכו"ם a בן מבוי מעכב בני מבוי can be from being a רופא or an אומן or a גרדי or a מלמד תינוקות דעכו"ם
- b) גרסא ב'
- i) מלמד תינוקות דעכו"ם a בן חצר (meaning from the same חצר) from being a רופא or an אומן or a גרדי or a מלמד תינוקות דעכו"ם
- 0) דף כא: at ברייתא ב'
- a) אחד מבני בעלי אומניות or מלמד תינוקות a בן חצר can be מעכב בורסקי or a חייט or a בן חצר
- 0) תוספות
- a) מלמד תינוקות דעכו"ם. means ברייתא ב' in מלמד תינוקות ר"י says that the
- b) And
- i) Since the ברייתא א' also deals with מלמד תינוקות דעכו"ם
- ii) it must be that ר"י agrees with ב' of גרסא א' that a בן חצר can only be מעכב מלמד תינוקות דעכו"ם in the same חצר
- 0) מהרש"א
- a) קשיא
- i) Why can't you bring the same proof from the fact
- (1) ברייתא ב' says persons in one חצר can only be מעכב a person in the same חצר from being אחד מבני בעלי אומניות
- (2) so it must be that גרסא ב' of ברייתא א' is correct and that there can be עיכוב only of a person in the same חצר for רופא אומן וגרדי
- b) תירוץ
- i) See תד"ה וגרדי where we established that certain אומניות have more נכנסין ויוצאין than others
- ii) Possibly the ברייתא ב' in בני בעלי אומניות are those with less נכנסין ויוצאין

דף כב.

תד"ה וקמא היכי

- 1) רבא as explained by משנה
a) Initially
 - i) ראשון first built his כותל and שני built a parallel כותל four אמות from דוושא because of שני
- b) Now
 - i) כותל שני collapsed and when שני rebuilds it he needs to make the same הרחקה
- 2) מהר"ם as explained by תוספות
a) Introduction part 1
 - i) the following **bolded language** is what רבא intends
 - (1) ראשון built his כותל at the מיצר **without any הרחקה at all**
 - (2) when שני first built his parallel כותל he was forced to be מרחיק that כותל four אמות **into his own property**
 - (3) so that the דוושא of passersby would strengthen the ground between the walls
 - (4) now that the second כותל has collapsed and שני is rebuilding it he must maintain the same הרחקה of four אמות
- b) introduction part 2 according to רבא at דף יז:
 - i) there needs to be 6 טפחים between the חללות of בורות that belong to two neighbors
 - ii) when ראשון builds the first בור he must leave 3 טפחים between the חלל of his בור and the מיצר
 - iii) the same applies to שני
- c) קשיא
 - i) Why in our משנה didn't ראשון have to leave two אמות between his כותל and the מיצר
 - ii) So that שני would also have to leave only two אמות between his כותל and the מיצר
- 3) מהרש"א
a) קשיא
 - i) Maybe that's exactly what happened when they built the first כתלים
 - ii) And it's this bolded language that רבא intends

- (1) ראשון built his כותל at the מיצר **with a הרחקה of two אמות away from the מיצר into his own property**
- (2) when שני built his parallel כותל he was forced to be מרחיק that כותל four אמות **from the כותל of neighbor 1, i.e., two אמות away from the מיצר into his own property**
- (3) so that the דוושא of passersby would strengthen the ground between the walls
- (4) now that the second כותל has collapsed and שני is rebuilding it he must maintain the same הרחקה of four אמות **from the כותל of ראשון**

b) Two תירוצים

i) First תירוץ

- (1) If so the משנה should have taught the הרחקה דין for ראשון on his כותל

ii) Second תירוץ

- (1) The words מצר ממנו א"כ הרחיק ממנו suggest הרחיק from the מצר
- (2) And if two אמות from the מיצר were enough הרחקה the משנה should have said אמות ב' ממנו א"כ הרחיק ממנו

דף כב:

תד"ה והא אן תנן

1) משנה

a) רישא

- i) מי שהי' כותלו סמוך לכותל חבירו ברחוק ד' אמות
- ii) לא יסמוך לו כותל אחר אא"כ הרחיק ממנו ד' אמות

b) סיפא

- i) החלונות בין מלמעלן בין מלמטן בין מכנגדן ד' אמות

2) ברייתא

a) בחלונות מרחיק מכנגדן שלא יאפיל

3) גמרא (as explained by רבא and as further explained by תוספות)

a) This is what the רישא means

- i) מיצר built his כותל at the without any הרחקה at all
- ii) when שני built his parallel כותל he was forced to be מרחיק that four אמות into his own property
- iii) so that the דוושא of passersby would strengthen the ground between the walls
- iv) now that the second כותל has collapsed and שני is rebuilding it he must maintain the same הרחקה of four אמות

b) קשיא

- i) The ברייתא says that a שכן must be מרחיק his כותל because שלא יאפיל, i.e., not to block light from the חלונות of his שכן
- ii) Doesn't this suggest that against a part of the wall of a שכן where there are no חלונות a שכן needn't make any הרחקה at all and there is no דין of דוושא

c) תירוץ

- i) in the ברייתא one שכן builds his כותל at right angles (מן הצד) to the כותל of the second שכן
- ii) There is only a small space where the two כותלים are near each other
- iii) for that small space דוושא isn't significant so the only reason for הרחקה is שלא יאפיל

4) מהרש"א

a) קשיא

- i) Why doesn't the גמרא ask the same קשיא and answer the same תירוץ for the משנה

(1) קשיא

(a) How can you say the הרחקה in the רישא is משום דוושא

(b) When in the סיפא the משנה explains that the הרחקה applies only to חלונות

(2) תירוץ

(a) The סיפא deals with where the new כותל is מן הצד

ii) By the way תוספות also notes in passing that it must be that the כותל in the סיפא is מן הצד

b) תירוץ

i) The גמרא prefers to derive from the ברייתא that there is no דוושא issue in the סיפא

ii) Because the ברייתא directly relies on שמא יאפיל instead of דוושא to explain the סיפא

iii) While to derive from the סיפא that there is no issue of דוושא requires deduction from the fact that the סיפא says הרחקה is based on חלונות

דף כג.

תד"ה בית ארבעה כורין

- 1) משנה here
 - a) תנא קמא
 - i) A person who makes a שובך on his property must own at least 50 אמות of land in each direction from the שובך so that the יונים not eat זרעוני גינה belonging to neighbors
 - b) "מלא שגר היונה" ר' יהודה says he needs to own בית ארבעה כורין which is
- 2) משנה בבבא קמא
 - a) Traps for יונים must be set at least 30 ריס from the ישוב so that יוני ישוב not be captured in the traps
- 3) גמרא
 - a) תנא קמא to קשיא
 - i) Presumably you mean that once יונים are separated by 50 אמות from other people's זרעונים they won't eat the זרעונים because they fly only 50 אמות
 - ii) But from בבא קמא it's obvious that they fly as far as 30 ריס
 - b) תירוץ
 - i) They do fly 30 ריס but כרסייהו בחמישים אמה מליא
- 4) מהרש"א as explained by תוספות and as elaborated by גמרא
 - a) In the גמרא הוה אמינא thought that
 - i) תנא קמא said יונים fly only 50 אמות and eat זרעונים as far as they fly
 - ii) ר' יהודה said יונים fly only כורין ד' בית and eat as far as they fly
 - iii) שגר היונה means the total distance that יונים fly
 - b) In the מסקנא the גמרא realizes
 - i) Both תנא קמא and ר' יהודה agree that יונים fly 30 ריס
 - ii) שגר היונה means the distance a יונה travels אחת בפריחה (see רש"י) and all agree that שגר היונה is כורין ד' בית
 - iii) תנא קמא says יונים eat זרעונים only within the first 50 אמות from their שובך
 - iv) ר' יהודה says יונים eat זרעונים within the first כורין ד' בית of their שובך which happens to be the same distance as שגר היונה

תד"ה וצריכי

1) גמרא

- a) דף כג. at משנה says for the רב זביד
 - i) זאת אומרת טוענין ללוקח וטוענין ליורש
- b) קשיא
 - i) דף ס. at משנה from a רשות הרבים in טוענין ללוקח we know
 - ii) And we rely on a separate משנה at דף מא. to teach that טוענין ליורש because טוענין ללוקח can't be derived from לוקח
 - iii) So what does רב זביד derive from our משנה
- c) תירוץ
 - i) רב זביד means to say that the משנה teaches that for לוקח there is no difference between רה"ר and רה"י

2) תוספות

- a) קשיא
 - i) For לוקח how do we know that there is no difference between רה"ר and רה"י
- b) תירוץ
 - i) Although we can't derive the main הלכה of לוקח from ליורש טוענין ללוקח
 - ii) Once we know from דף מא. that there is a הלכה of ליורש טוענין לוקח
 - iii) We can derive from our משנה on לוקח that for יורש just as for לוקח there is no difference between רה"ר and רה"י

3) מהרש"א

- a) So it's possible that רב זביד means to say that there are לימודים from our משנה both for לוקח and for יורש, i.e. that for neither is there any difference between רה"ר and רה"י

גמרא הרי הוא בחזקתו

1) משנה

- a) A person who makes a שובך on his property must own at least 50 אמות of land in each direction from the שובך so that the יונים not eat גינה זרעוני belonging to neighbors
- b) But
 - i) if ראובן had a חזקה to keep a שובך on his property even though he had less than 50 אמות of land in every direction
 - ii) If שמעון then buys the שובך with this land
 - (1) ראובן חזקה of שמעון gets the benefit of the חזקה meaning הרי הוא בחזקתו
 - (2) And שמעון can continue to use the שובך

2) מהרש"א as explained by גמרא

- a) קשיא
 - i) חזקה לנזקין רב נחמן said there is no
 - ii) So that
 - (1) even though טענות all טענות that his מוכר could have made
 - (2) This does no good for שמעון
 - (a) because ראובן himself could have prevailed only if he proved with עדים or otherwise with a ראי' other than חזקה that he bought the right to run a שובך with less than 50 אמות of surrounding space
 - (b) and a חזקה alone wouldn't have worked for ראובן since אין חזקה לנזקין
 - iii) So how can this חזקה support the right of שמעון to continue to run the שובך with less than 50 אמות of surrounding space

סוגיא דניפול

תד"ה חוץ לחמשים אמה, רוב וקרוב, ועוד ד"ה בסוגיא דניפול

1) Principles

- a) אחרי רבים להטות רוב based on מדאורייתא we follow
- b) רובא דליתא קמן also for הולכין אחר הרוב that ברייתא derives from רבא
- c) והל' העיר הקרובה of עגלה ערופה for פסוק based on the הולכין אחר קרוב דאורייתא
- d) There are two kinds of קרוב
 - i) קורבא דמוכח
 - (1) where the question is whether an object originated in point 1 or point 2 and the object was found in point 2 (תד"ה רוב וקרוב)
 - (2) An example is האי חצבא דחמרא דאישתכח בפרדיסא דערלה
 - ii) קורבא דלא מוכח
 - (1) where the object was found outside of point 1 but closer to point 1 than to point 2
 - (2) an example is שובכות בין שני שובכות closer to one שובך than to the other but not within 50 אמות of either שובך or within 50 אמות of both
- e) There are two kinds of תרי רובי
 - i) ממין אחד that are רובי
 - (1) An example is עגלה ערופה in a case where the רוצה could have come from an identifiable larger city (רוב) or could have come from רובא דעלמא meaning the mass of people of the world at large (רוב)
 - ii) מיני רובי that are of different
 - (1) An example is דלתי where תשע חנויות מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבילה מדינות פתוחות
 - (a) First there is רוב חנויות בעיר
 - (b) Second there is רוב סביבות המדינה טבחי ישראל (רוב וקרוב)
 - (2) Note that in the דלתי מדינה נעולות if תשע חנויות of ברייתא there is only the one רוב of רוב חנויות בעיר
 - (3) Also note that where the בשר was found לחנות המוכרת נבילה there is קרוב לחנות המוכרת נבילה against the רוב
- f) דלתי מדינה נעולות even where רוב follows תשע חנויות of ברייתא ר' זירא says there is only one רוב

2) גמרא

- a) רוב וקרוב הולכין אחר הרוב ר' חנינא says

- b) ר' חנינא to ר' זירא by קשיא
- i) Why for עגלה ערופה do we follow קרוב and not the two רובי we mentioned earlier
- c) תירוץ
- i) There are no רובי at all
 - (1) There is no identifiable larger city
 - (2) The local city is בין ההרים so we're not concerned that the רוצה came from רובא דעלמא
- 3) תד"ה רוב וקרוב הולכין אחר הרוב
- a) קשיא
- i) Assuming that in the ברייתא of תשע חנויות the בשר was found קרוב לחנות מוכרת נבילה
 - ii) So that the ברייתא already teaches that רוב וקרוב הולכין אחר הרוב
 - iii) What does ר' חנינא say that we don't already know from the ברייתא of תשע חנויות
 - iv) And why is עגלה ערופה a קשיא to ר' חנינא and not to the ברייתא
- b) ריב"ם by תירוץ
- i) קרוב against the רובי only where there are two רובי אחר רוב ברייתא says ר' חנינא
 - ii) קרוב against the רוב only one רוב even where there is only one רוב ברייתא teaches that ר' חנינא goes beyond the רוב אחר הרוב
 - iii) עגלה so that רוב only one רוב in his קשיא assumes that in עגלה ערופה there is only one רוב so that עגלה proves only that קרוב prevails over one רוב and says nothing about whether קרוב prevails over תרתי רובי
 - iv) That's why עגלה ערופה is a קשיא to ר' חנינא but not to the ברייתא
- c) קשיא
- i) But it's ר' זירא who asks the קשיא to ר' חנינא from ערופה
 - ii) And remember that it's ר' זירא who says that ברייתא דתשע חנויות deals with where דלתי מדינה נעולות so that there is only one רוב and the ברייתא teaches that even one רוב is enough to prevail over a קרוב
 - iii) So why
 - (1) did ר' זירא ask his קשיא only to ר' חנינא and not to the ברייתא
 - (2) And according to ר' זירא what did ר' חנינא say that goes beyond the ברייתא
- d) תירוץ
- i) Once ר' חנינא explained that in fact one רוב prevails against קרוב and that in עגלה ערופה there isn't even one רוב against the קרוב

- ii) Only then did זירא ר' accept this שיטה and add that the ברייתא דתשע חנויות would agree with ר' חנינא ר' that one רוב is enough to go against קרוב
- e) ריב"ם on ריצב"א of קשיא
 - i) Even when זירא ר' thought that ברייתא דתשע חנויות follows רוב only when there are תרתי רובי
 - ii) זירא ר' should have realized (as mentioned in : כתובות טו) that this is only דרבנן and that the ברייתא holds that מדאורייתא even one רוב prevails against קרוב
 - iii) The דין of עגלה ערופה is of course a דין דאורייתא
 - iv) So when זירא ר' thought that in עגלה ערופה there is a קרוב that prevails against a single רוב
 - v) why didn't he ask his קשיא from עגלה ערופה to the ברייתא
- f) ריצב"א of קשיא on מהרש"א of קשיא
 - i) Throughout this discussion we've been saying that
 - (1) זירא ר' in his קשיא from עגלה ערופה assumes that there is only רוב for עגלה ערופה
 - (2) And that if the ברייתא says מדאורייתא two רובי are required this would explain why זירא ר' thinks עגלה ערופה isn't a קשיא to the ברייתא
 - ii) But the fact is that the גמרא considers two possible רובי for עגלה ערופה as we pointed out earlier
 - iii) So that even if מדאורייתא required ברייתא דתשע חנויות
 - iv) עגלה ערופה should be a קשיא to the ברייתא because for עגלה ערופה we follow the רובי even against two רובי
 - v) So why did זירא ר' ask his קשיא to עגלה ערופה only to חנינא ר'
- g) תירוץ First
 - i) The תרתי רובי of תשע חנויות are of different kinds and are more effective than the תרתי רובי of עגלה ערופה that are of the same kind
- h) תירוץ Second
 - i) זירא ר' prefers to ask his קשיא to חנינא ר' who says even one רוב works against קרוב
 - ii) Because this is a stronger קשיא since to answer it we need to explain why there isn't even one רוב in עגלה ערופה
 - iii) While to answer a קשיא to the ברייתא it's enough to dismiss only one of the two potential רובי
- i) תירוץ by ר"י to the קשיא that ריב"ם answered earlier on what חנינא ר' says that goes beyond דתשע חנויות
 - i) חנינא ר' goes beyond the ברייתא to teach הרוב אחר הולכין even against קורבא דמוכה

- 4) מהרש"א ד"ה הג"ה שמע מינה
- a) הולכין ברייתא to teach ר' חנינא could also have answered that תוספות רובא דליתא קמן even for אחר הרוב
- 5) משנה
- a) רישא
- i) בעל השובך found within 50 אמות of a שובך belong to
- b) סיפא
- i) מוצאו found more than 50 אמות from a שובך belongs to
- c) סיפא דסיפא
- i) ניפול found between two שובכות belongs to the שובך that is קרוב to the ניפול
- 6) גמרא
- a) הקדמה
- i) ריס 30 don't fly further than יונים
- b) ברייתא דתשע to קשיא (מהרש"א) ר' חנינא to קשיא (חנניות)
- i) There are only three possibilities in our case
- (1) עיקר שובך within 30 ריס that is larger than שובך
- (2) The שובך we're dealing with (call it the עיקר שובך) is the only שובך within 30 ריס
- (3) There is another שובך within 30 ריס that is the same size or smaller than עיקר שובך
- ii) If there is שובך אחרינא דנפיש within 30 ריס
- (1) הרי הוא של בעל משנה says for ר' חנינא I don't understand why the רישא instead of following שובך אחרינא דנפיש רוב of עיקר שובך
- (2) שובך אחרינא דנפיש because הרי הוא של מוצאו סיפא I understand why הפקר or עכו"ם belonged to
- iii) If there is no other שובך within 30 ריס
- (1) הרי הוא של בעל עיקר שובך משנה says for רישא I understand that the קרוב because there is no רוב against the
- (2) ניפול since הרי הוא של מוצאו סיפא I don't understand why physically couldn't come from מעלמא or another שובך and had to come from עיקר שובך
- iv) עיקר שובך within 30 ריס that is the same size or smaller than (תוספות ד"ה ואי דליכא שובך)
- (1) הרי הוא של בעל עיקר שובך משנה says for רישא I understand that the קרוב because there is no רוב against the

(2) But I don't understand the סיפא

(a) True it's now physically possible that the ניפול didn't come from עיקר שובך

(b) Still, as we'll prove below, it must be that the ניפול was found קרוב to the עיקר שובך and since there is no רוב against this קרוב why don't we follow the קרוב and say the ניפול belongs to עיקר שובך

(c) קשיא

(i) Why do we assume that in the סיפא the ניפול was found קרוב to עיקר שובך

(d) תירוץ

(i) the משנה suggests that the only defect in the סיפא for the בעל עיקר שובך – and the only change from the רישא -- was that the ניפול was found outside of 50 אמות

7) תוספות ד"ה ודאי מהאי נפל

a) קשיא

i) You ask that in the סיפא if there is no שובך אחרינא we ought to give the ניפול to בעל עיקר שובך because the ניפול couldn't have come from anywhere else since there is no other שובך within 30 ריס

ii) But it might have fallen from עובר ושב

8) מהרש"א ד"ה ודאי מהאי נפל

a) קשיא

i) But this wouldn't have resolved this משנה

ii) Because if it's possible that it came from עוברי דרכים you again bring in רובא יושבת בין ההרים that's not עגלה ערופה the same as for דעלמא

iii) So why in the רישא wouldn't you follow רוב and give the ניפול to מוצאו

b) תירוץ

i) The occasional עובר דרכים doesn't bring in רובא דעלמא because only a few עופות can be carried in by עוברי דרכים so it's still true that רוב עופות here are from עיקר שובך

9) part 1 מהרש"א ד"ה מצאו

a) Note that the קשיא of the גמרא

i) is only to חנינא ר' who according to שיטת ר"י added that we follow רוב even against דמוכה קורבא

ii) and isn't to the בריתא דתשע הנויות that follows רוב only against מוכה דלא קורבא דלא מוכה but says that קורבא דמוכה prevails over רוב

b) Because for the בריתא we can understand the משנה this way

- i) there is של הפקר or עכו"ם that belongs to שובך אחרינא דנפיש
- ii) In the רישא where the ניפול was found within 50 אמות we follow קורבא דמוכח
- iii) In the סיפא where it was found outside of 50 אמות we follow the רוב against שובך אחרינא דנפיש and say the ניפול came from קורבא דלא מוכח

10) גמרא

- a) ר' חנינא תירויז
 - i) There is a שובך אחרינא דנפיש
 - ii) the ניפול is מדדה
 - iii) a ניפול that's מדדה is מדדה only 50 אמות
 - iv) In the רישא where the ניפול was found within 50 אמות we follow קרוב because the ניפול is מדדה and couldn't have come from שובך אחרינא דנפיש
 - v) In the סיפא where the ניפול was found outside 50 אמות it's not treated as מדדה so הולכין אחר רוב that it came from the שובך אחרינא דנפיש that belonged to עכו"ם or מוצאו של הפקר and that's why we give it to מוצאו
 - vi) Note by the way
 - (1) that the קרוב in this case is מוכח דלא קורבא since the ניפול was found outside of 50 אמות
 - (2) And that's why even the ברייתא would agree that in the סיפא we follow רוב against קרוב

11) מהרש"א ד"ה חוץ לחמשים אמה הרי הוא של מוצאו

- a) רובא דעלמא at סיפא follows ד"ה חוץ לחמשים אמה תוספות
- b) but note that based on what we've explained the משנה actually follows the רוב of שובך אחרינא דנפיש

12) גמרא

- a) Now analyze דסיפא
 - i) נמצא בין שני שובכות קרוב לזה שלו וקרוב לזה שלו
 - b) ר' חנינא קשיא
 - i) Presumably one שובך is bigger than the other
 - ii) Why not follow רוב and give it to the larger שובך instead of the nearer שובך

13) תד"ה מצאו

- a) קשיא
 - i) Why is this a problem only for ר' חנינא
 - ii) We've explained for ר"י that the תשע חנויות ברייתא must hold that רוב וקרוב מוכח דלא מוכח אחר הרוב at least for a קורבא that's not מוכח

- iii) The קורבא here isn't מוכח because the ניפול must have been found either within 50 אמות of both שובכות or outside of 50 אמות for both שובכות (because otherwise the rules of the רישא would have applied)
- iv) So the סיפא דסיפא that follows דלא מוכח קורבא against רוב is סותר the ברייתא of תשע חנויות

14) מהרש"א ד"ה מצאו part 2

a) קשיא

- i) סיפא דסיפא could have gone further and asked that the סיפא דסיפא that **does follow** against רוב isn't consistent with the סיפא both
 - (1) As we explained the סיפא for תשע חנויות before the תירוץ of מדדה
 - (2) As we explained the סיפא after the תירוץ of מדדה namely that at a minimum we follow רוב against מוכח קורבא דלא מוכח

תד"ה בי קופאי

1) גמרא

- a) הנהו זיקי דחמרא דאשתכחן בי קופאי
 - i) רש"י
(1) בי קופאי means the גפנים in a כרם ישראל where barrels of wine were found
 - ii) תוספות
(1) בי קופאי means a place named קופאי where the barrels were found
- b) רובא עכו"ם says we assume that the barrels belonged to ישראל even though רבא
- c) קשיא
 - i) לימא
 - ii) Shall we say that רבא disagrees with ר' חנינא and follows רוב against רוב

2) Analysis of רש"י and תוספות based on מהרש"א

- a) In the prior ד"ה we said for ר"י that the point of the מימרא of חנינא is that we follow רוב even against דמוכה קורבא
- b) So that when the גמרא asks "is it true that רבא disagrees with חנינא" the גמרא suggests that in the case of בי קופאי there was דמוכה קורבא and רבא follows קורבא דמוכה
- c) In the same ד"ה we also explained that קורבא דמוכה applies where the question is whether an object originated in point 1 or point 2, and the object was actually found in point 2
- d) Now for רש"י it's clear that there was קורבא דמוכה here because the barrels were found in כרם ישראל
- e) For תוספות who says בי קופאי is a place name it must be that the case happened to involve a דמוכה קורבא in בי קופאי i.e., the barrels were found on the property of בי קופאי in ישראלים

תד"ה לימא

- 1) Outline of the גמרא
 - a) רוב וקרוב הלך אחר הרוב ר' חנינא says that
 - b) ר' חנינא is correct ר' חייא derives from רבא
 - c) "לימא דרבינא ס"ל כר' חנינא" the גמרא asks at a later point
 - d) "לימא לא סבר לה רבא לדר' חנינא" the גמרא asks in a discussion of הנהו זיקי
- 2) תוספות
 - a) The גמרא asks "לימא לא סבר לה רבא לדר' חנינא" because רבא had previously said that he agrees with ר' חנינא
- 3) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) why does תוספות think that the גמרא wouldn't have asked לימא for רבא if רבא hadn't previously said the opposite
 - b) תירוץ
 - i) Once the גמרא has said "לימא דרבינא ס"ל כר' חנינא"
 - ii) The גמרא wouldn't have followed for רבא with the opposite לימא unless the גמרא had reason to think (based on a different מימרא of רבא) that it's a חידוש for ר' חנינא not to agree with רבא

דף כד:

מרחיקין את האילן

- 1) גמרא as explained by the משנה
 - a) מרחיקין את האילן מן העיר כ"ה אמה מפני גווי העיר
 - b) קשיא
 - i) But if you apply the rule of מגרש שדה אין עושין you have to be מרחיק the אילן 2,000 אמות from the עיר anyway
 - c) תירוץ First
 - i) the משנה follows אליעזר ר' who says there is no דין of מגרש שדה at all
 - d) תירוץ second
 - i) the משנה can also follow רבנן who do say there is a דין of מגרש שדה
 - ii) since they apply the דין only to זרעים שדה and not to אילן
- 2) מהרש"א as explained by תוספות
 - a) Now that we've explained that the משנה follows רבנן we also understand why the משנה teaches its דין of אמה כ"ה הרחקה only for אילן and not for זרעים
 - i) Namely because for זרעים a greater הרחקה (2,000 אמות) is required anyway in order not to make מגרש into a שדה
 - b) But if the משנה had followed אליעזר ר' the משנה could have taught its הרחקה דין for אילן as well as for זרעים

דף כה.

תד"ה וצבא השמים

- 1) גמרא
 - a) מעריב מקום תפלה is towards
 - b) We derive this from the פסוק
 - i) מזרחה meaning the sun and the moon that rise in
 - ii) in the west
- 2) תוספות
 - a) קשיא
 - i) Why not derive the rule from the בית המקדש where תפלות were towards מעריב where the שכינה was שורה
 - b) תירוץ
 - i) The שכינה is in every direction
 - ii) תפלות were towards מעריב as one of the directions where the שכינה was
 - iii) And תפלות could just as well have been said in any other direction
- 3) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Then why not say the same for צבא השמים
 - ii) They could just as well have been משתחוה in another direction

תד"ה רוח מזרחית

- 1) משנה
 - a) A במזרח העיר בורסקי must be placed
- 2) רש"י
 - a) This is because
 - i) רוח מזרחית is the most gentle רוח
 - ii) and although it blows from מזרח to מעריב towards the city it won't be strong enough to blow the odor of the בורסקי all the way into the עיר
- 3) תד"ה אין עושין
 - a) רוח מערבית is typically strong
 - b) a בורסקי is placed במזרח so that רוח מערבית will come from מעריב and blow the odor of the בורסקי from its place במזרח further to מזרח so that the odor will never be blown in the direction of the עיר (to מעריב) at all
- 4) תוספות ד"ה רוח מזרחית
 - a) רוח מזרחית is generally the most gentle רוח and is stormy only בזמן פורענות
- 5) מהרש"א
 - a) It's only for שיטת רש"י that it's necessary to say that רוח מזרחית is generally the most gentle of all the רוחות
 - b) for תוספות it doesn't matter whether or not רוח מזרחית is gentler than all other רוחות so long as it's gentler than רוח מערבית

דף כה:

תד"ה עני והעשיר

- 1) ניזק placed a מזיק before his שמעון placed a מזיק or a ראובן is a ראשון if he placed a מזיק before his ראובן
- 2) (as explained by מהרש"א) דף יח: at סוגיא דחרדל and at כה: based on the משנה הקדמה
 - a) רבא according to ר' יוסי for שיטת רש"י
 - i) מזיק of the דירה in בגירי דילי'
 - (1) סומך שני if he's מרחיק only need be מזיק (1) The
 - (2) הרחקה is needed in the דירה of ברייתא a דף יח. at רפת בקר for ברייתא a
 - (a) And
 - (i) גירי דילי' isn't רפת של בקר that you argue even if
 - (ii) גירי דילי' is definitely חנות של נחתומין certainly
 - (b) And
 - (i) סומך ראשון if he was מרחיק needn't be מזיק that the דין although
 - (ii) סומך שני to be איסור that sets out the משנה because לאו דוקא is That –and to which the ברייתא refers and notes that ראשון can be סומך – חנות של נחתומין and רפת בקר deals with both
 - ii) מזיק of the דירה in בגירי דילי' not
 - (1) סומך ראשון if he's מרחיק even need be מזיק (1) The
 - b) בור except for רבא according to ר' יוסי for ר"ח ור"ת שיטה of
 - i) מזיק of the דירה whether or not in בגירי דילי' (1) The
 - (1) סומך שני if he's מרחיק only need be מזיק (1) The
- 3) גמרא
 - a) סומך ראשון even where they were בני עצורי גירי דילי' so that ר' יוסי would say they need to be מרחיק
- 4) מהרש"א as explained תוספות
 - a) קשיא
 - i) מרחיק to be בני עצורי force ר' יוסי Why would
 - b) תירוצ'
 - i) דירה in their weren't בני עצורי and שיטת רש"י Because I follow
 - c) קשיא

- i) But how will you explain this for ר"ה ור"ת who say ראשון needn't be מרחיק
even when it's not their דירה

דף כו.

תד"ה זיקא וא"ד וי"ל דמתניתין

1) גמרא

- a) גירי דילי' for על מזיק להרחיק says ר' יוסי
- b) A person who is מנפץ כיתנא makes ריקתא that is then blown by the זיקא to create היזק
- c) מזיק מודה that the זיקא counts as גירי דילי' says מר בר רב אשי must be מרחיק
- d) רבינא says
 - i) מכה מזיק that comes only a גירי דילי' counts as ר' יוסי
 - ii) Here the זיקא is caused by the זיקא so it doesn't count as גירי דילי'

2) מהרש"א as explained by תוספות

a) Part 1

i) קשיא

(1) אבנו סכיננו ומשאו שהניחן בראש הגג ונפלו ברוח מצוי' חייב משום אש

(2) Why is this case different

ii) תירוץ

(1) The person who places אבנו סכיננו ומשאו on the גג places them there consciously and wants them to be there

(2) But the person who is מנפץ כיתנא has no intention for the ריקתא to be in any particular place

b) Part 2

i) קשיא

(1) At the משנה דף כד: says מרחיקין גורן מן העיר so as not to be with wind-blown chaff

(2) Why does רבינא say that ריקתא different

ii) תירוץ

(1) The משנה on גורן follows רבנן who say על מזיק להרחיק even where there is no גירי דילי'

(2) רבינא says his דין only for ר' יוסי and in fact ר' יוסי would disagree with the משנה at דף כד: because that משנה doesn't involve גירי דילי'

3) מהרש"א

a) קשיא

- i) But תוספות says at דף כב: that all משניות in this פרק deal with גירי דילי' except for one משנה at דף כה:
 - ii) And if גורן is גירי דילי' why should ריקתא not be גירי דילי'
- b) תירוץ
- i) תוספות at דף כה: follows מר בר רב אשי who disagrees with רבינא and says that
 - (1) both the משנה on גורן and the case of ריקתא involve גירי דילי'
 - (2) And that ר' יוסי in fact requires הרחקה for both

דף כו:

תד"ה עד דאמרי לי'

- 1) משנה דף כה:
 - a) רבנן
 - i) If the **ראובן** is **בור** in his property and **שמעון** is later **אילן** **נוטע** then **שמעון** must be **אילן** **קוצץ** the **אילן** **25** **אמות** from the **בור** and if he doesn't **ראובן** can be **אילן** **קוצץ**
 - ii) If the **נוטע** was first the **בור** who is second can't be **אילן** **קוצץ**
- 2) משנה דף כו:
 - a) If the **נוטע** **אילן** is first he does at least need to leave a **הרחקה** of four **אמות** to the **מיצר** for the **נוטע** to work his own **שדה** without crossing into his neighbor's **שדה**
 - b) even if the **נוטע** **אילן** is first and leaves a **הרחקה** of four **אמות** his neighbor can be **קוצץ** the **שרשים** of the **אילן** if the **שרשים** interfere with a later **בור** of the neighbor or with **מחרישה** of the neighbor
- 3) גמרא
 - a) **רפא** was later **בור** **הונא ברי' דרב יהושע** first and his neighbor **רפא** **שרשי** **אילן** and cut off the **אילן**
 - b) **רפא** tried to prove that **רפא** **הונא ברי' דרב יהושע** was incorrect but at first **רפא** **לא יכיל לי'**
- 4) תוספות
 - a) **שאלה**
 - i) What proofs did **רפא** try to bring at first and why did they fail
 - ii) **תשובה**
 - i) He tried to prove from the **משנה** at **דף כה:** that where the **אילן** is first there is no **קציצה**
 - ii) But the proof failed because that **משנה** deals only with **קציצה** of the **אילן** not with **קציצה** of the **שרשים**
- 5) מהרש"א
 - a) **קשיא**
 - i) **רפא** should have realized that the **משנה** at **דף כה:** deals with **אילן** and not with **שרשים**
 - ii) Because otherwise that **משנה** is inconsistent with the **משנה** at **דף כו:** that allows **קציצת** **שרשים** even where the **אילן** was first

תד"ה גזלן הוא

- 1) משנה דף כה:
 - a) רבנן
 - i) If רבנן is בור in his property and שמעון is later אילן נוטע then שמעון must be אילן קוצץ the 25 אמות from the בור and if he doesn't רבנן can be אילן קוצץ
 - ii) If the נוטע was first the בור who is second can't be אילן קוצץ
 - b) ר' יוסי
 - i) Even if the נוטע is second the בור who was first can't be אילן קוצץ
- 2) משנה דף כו:
 - a) רישא
 - i) If the נוטע is first he does at least need to leave a הרחקה of four אמות to the שדה for the נוטע for "עבודת הכרם" meaning for the נוטע to be חורש his own שדה without crossing into his neighbor's שדה
 - b) "היו שרשיו יוצאין" סיפא
 - i) even if the נוטע is first and leaves a הרחקה of four אמות his neighbor can be אילן קוצץ the שרשים of the נוטע if the שרשים interfere with a later בור of the neighbor or with מחרישה of the neighbor
 - c) גמרא
 - i) עולא says that
 - ii) אילן הסמוך למיצר בתוך ט"ז אמה גזלן הוא ואין מביאין ממנו בכורים
 - iii) Because to this distance they are חבירו יונק משדה חבירו
- 3) (מהרש"א as explained by תוספות)
 - a) קשיא
 - i) ר' יוסי is inconsistent with both רבנן and ר' יוסי
 - ii) He can't agree with ר' יוסי because ר' יוסי permits the אילן בעל to be סומך all the way to the מיצר and isn't concerned at all by the יניקת אילן from the other שדה
 - iii) Nor can he agree with רבנן
 - (1) Because רבנן require 25 אמות of separation only where a neighbor had been a בור first
 - (2) but where the neighbor wasn't בור first the נוטע needs to leave only four אמות for מחרישה and not 16 אמות to avoid יניקה from the other שדה
 - b) תירוצ'
 - i) He agrees with רבנן and explain the משנה this way
 - ii) In the רישא

(1) there is צונמא so that we're not concerned about יניקה משדה חבירו and a הרחקה of four אמות for הכרם עבודת הכרם is enough

iii) In the סיפא

(1) There can be no צונמא because צונמא would make it physically impossible for the סיפא to say היו שרשיו יוצאין

(2) But

(a) note that the סיפא says nothing about four אמות being הרחקה enough

(b) so we can explain that the בעל אילן was in fact אמה ט"ז מרחיק from the עולא to avoid משדה חבירו as required by מיצר

(c) so that שרשי אילן can still be נתפשט the remaining nine אמות until the 25th אמה from the מיצר

(3) The סיפא teaches that in these nine אמות the neighbor can be קוצץ these שרשים if they interfere with his מהרישה or with his הפירת בור

דף כז.

תד"ה כמה מרובע וכו'

1) משנה

- a) Three אילנות are יונק from an area of 50 אמות by 50 אמות or 2,500 square אמות (גרמידי) at the rate of $833\frac{1}{3}$ גרמידי for each אילן

2) גמרא

- a) עולא says that an אילן is יונק from an area of 16 אמות in each direction, namely from a square of 32×32 אמות or 1,024 גרמידי per אילן

b) קשיא

- i) How is עולא consistent with the משנה that says the יניקה is only $833\frac{1}{3}$ גרמידי

c) תירוץ

i) Part 1

- (1) When עולא says that an אילן is יונק from an area of 16 אמות in each direction from the אילן he means a circle with a radius of 16, a diameter of 32 and an area of 768 גרמידי as we'll prove below

- (2) This is $65\frac{1}{3}$ גרמידי less than the שיעור of $833\frac{1}{3}$ גרמידי in the משנה

ii) Part 2

- (1) The $833\frac{1}{3}$ גרמידי of the משנה are equivalent to the area of a circle with a radius of $16\frac{2}{3}$ אמה and a diameter of $33\frac{1}{3}$ אמה as we'll also prove below

iii) Part 3

- (1) עולא wasn't דק on a difference of $65\frac{1}{3}$ גרמידי that represents a difference in radius of only $\frac{2}{3}$ אמה

- 3) Proof by תם רבינו that the area of a circle with a radius of 16 is 768 גרמידי and that the area of a larger circle with a radius of $16\frac{2}{3}$ is $833\frac{1}{3}$ גרמידי or $65\frac{1}{3}$ גרמידי more than the area of the smaller circle

a) Part 1

- i) The area of a square is $\frac{1}{4}$ greater than the area of a circle inside the square
- ii) In other words the area of a square whose side is X is $\frac{1}{4}$ greater than the area of a circle with a diameter of X
- iii) So that a circle with a diameter of 32 has an area equal to $\frac{3}{4}$ of the area (1,024) of a square with a side of 32, or 768 גרמידי

b) Part 2

- i) Now take a strip $65\frac{1}{3}$ אמה long and one אמה wide that has an area of $65\frac{1}{3}$ גרמידי

- ii) Split the strip into three narrower strips along its length and then attach the three strips to yield one long strip of 196 אמה by $\frac{1}{3}$ אמה
 - iii) Now cut the one long strip at its middle to yield two strips that are 98 אמה by $\frac{1}{3}$ אמה
 - iv) Combine the two strips on their widths to yield one strip that is 98 אמה by $\frac{2}{3}$ אמה
 - v) So we've proved that a strip that is 98 אמה by $\frac{2}{3}$ אמה has an area of $65\frac{1}{3}$ גרמידי
- c) Part 3
- i) Now take a strip that is $\frac{2}{3}$ אמה wide and consider how long it needs to be to surround the perimeter of a square with a side of 32
 - ii) The strip for each of the four sides other than the corners would have to be 32 אמות by $\frac{2}{3}$ אמה for a combined measurement of 128 אמה by $\frac{2}{3}$ אמה
 - iii) The size of each of the four corners would be $\frac{2}{3}$ אמה by $\frac{2}{3}$ אמה so that to cover all four corner requires a strip of $\frac{8}{3}$ אמה by $\frac{2}{3}$ אמה or $2\frac{2}{3}$ אמה by $\frac{2}{3}$ אמה
 - iv) The combination of both measurements is a strip that is $130\frac{2}{3}$ אמה by $\frac{2}{3}$ אמה
- d) Part 4
- i) We said earlier that the area of a square whose side is X is $\frac{1}{4}$ greater than the area of a circle with a diameter of X
 - ii) Similarly a strip with a width Y around the circumference of a circle of diameter X has an area equal to $\frac{3}{4}$ of the area of a strip of width Y around a square with a side X
 - iii) So that
 - (1) If a strip that is $\frac{2}{3}$ אמה wide needs to be $130\frac{2}{3}$ אמה long to surround a square with a side of 32 אמות
 - (2) a strip that is $\frac{2}{3}$ אמה wide needs to be only 98 אמות long ($\frac{3}{4}$ of $130\frac{2}{3}$) to surround a circle with a diameter of 32 to yield a larger circle with a diameter of $33\frac{1}{3}$
 - (3) and we've already shown that the area of a strip with these dimensions is $65\frac{1}{3}$ גרמידי
- 4) Proofs by ר"י that that the area of a circle with a radius of $16\frac{2}{3}$ is $833\frac{1}{3}$ גרמידי or $65\frac{1}{3}$ גרמידי more than the area of the smaller circle
- a) First דרך
 - i) Part 1

- (1) Consider a circle with a radius of 16 אמות and a diameter of 32 that has a circumference of 96 based on the rule that the circumference of a circle is three (an approximation of pi) times its diameter
- (2) Now generate a larger circle with a radius that is $\frac{2}{3}$ of an אמה larger so that its diameter is $1\frac{1}{3}$ אמה larger or $33\frac{1}{3}$ and its circumference is 100
- (3) Place the smaller circle within the larger circle and cut off and straighten the portion of the larger circle that extends beyond the edge of the smaller circle to yield a trapezoid that is $\frac{2}{3}$ אמה wide and that has one length of 96 (the dimension that was the circumference of the smaller circle) and another length of 100 (the dimension that was the circumference of the larger circle)
- (4) averaging out these two lengths yields a rectangle that is 98 אמות by $\frac{2}{3}$ אמה

ii) part 2

- (1) רבינו תם has already proved that a strip that is 98 אמה by $\frac{2}{3}$ אמה has an area of $65\frac{1}{3}$ גרמידי

iii) part 3

- (1) so we've proved that the area of the larger circle is $65\frac{1}{3}$ גרמידי larger than the area of the smaller circle

iv) מהרש"א

- (1) Here's another approach that proves that the area of the larger circle is $833\frac{1}{3}$ גרמידי
- (2) First remember that a circle with a radius of $16\frac{2}{3}$ and a diameter of $33\frac{1}{3}$ has a circumference of 100
- (3) Consider also that the smallest possible circle with the same center as the large circle has a radius and a circumference that are infinitely small and that inside circles with successively larger radii up to $16\frac{2}{3}$ have progressively greater circumferences up to 100
- (4) Follow the diagram printed in מהרש"א
 - (a) cut the larger circle from its edge to its center
 - (b) and spread out the circumference of the larger circle and all circles within it into straight lines to yield a triangle whose base is 100 (the circumference of the large circle) and whose height is $16\frac{2}{3}$ (the radius of the large circle)
- (5) cut the triangle in half along its height to yield two right triangles that each has a side of 50 and a side of $16\frac{2}{3}$
- (6) join these two triangles along their equal hypotenuses to yield a rectangle that is 50 אמות by $16\frac{2}{3}$ אמות
- (7) the area of the rectangle is $833\frac{1}{3}$ גרמידי

- (8) so we've proved that the area of the larger circle is $833\frac{1}{3}$ גרמידי
- b) second דרך
- i) Here's another proof that a circle with a diameter of $33\frac{1}{3}$ has an area of $833\frac{1}{3}$ גרמידי
 - ii) A square with a side of $33\frac{1}{3}$ has an area of $1,111\frac{1}{9}$ גרמידי
 - iii) We said earlier that the area of a square whose side is X is $\frac{1}{4}$ greater than the area of a circle with a diameter of X
 - iv) Deduct one-quarter from $1,111\frac{1}{9}$ to yield $833\frac{1}{3}$ גרמידי as the area of a circle with a diameter of $33\frac{1}{3}$
- 5) מהרש"א "או כעין זה" תוספות
- a) Here is a further proof that a circle with a diameter of $33\frac{1}{3}$ has an area of $833\frac{1}{3}$ גרמידי
 - i) In short we'll show that
 - (1) Area of the circle = $\frac{3}{4}$ of the area of a certain square
 - (2) Area of a certain rectangle = $\frac{3}{4}$ of the area of the square
 - (3) So that the area of the circle = area of the rectangle
 - (4) Area of the rectangle = area of $\frac{1}{3}$ בית סאה
 - (5) Area of $\frac{1}{3}$ בית סאה = $833\frac{1}{3}$ גרמידי
 - (6) So that the area of the circle = $833\frac{1}{3}$ גרמידי
 - b) Part 1
 - i) Approach of "או כעין זה"
 - (1) A בית סאה is 50 by 50, so that a third of a בית סאה is 50 by $16\frac{2}{3}$ or 25 by $33\frac{1}{3}$
 - ii) Approach of "דרך אחרת"
 - (1) A בית סאה is 50 by 50, or 100 by 25, so that a third of a בית סאה is $33\frac{1}{3}$ by 25
 - c) Part 2
 - i) The area of a circle is $\frac{3}{4}$ of the area of a square that has a side equal to the diameter of the circle
 - ii) So the area of a circle with a diameter of $33\frac{1}{3}$ is $\frac{3}{4}$ of the area of a square with a side of $33\frac{1}{3}$
 - d) Part 3
 - i) Since 25 is $\frac{3}{4}$ of $33\frac{1}{3}$ the area of a rectangle of 25 by $33\frac{1}{3}$ is also equal to $\frac{3}{4}$ of the area of a square with a side of $33\frac{1}{3}$
 - e) Part 4

- i) So the area of a circle with a diameter of $33\frac{1}{3}$ is equal to the area of a rectangle of 25 by $33\frac{1}{3}$
- f) Part 5
 - i) We've already proved that the area of this rectangle is also the area of a third of a בית סאה, which is $833\frac{1}{3}$ גרמידי, so we've also proved that the area of the circle is $833\frac{1}{3}$ גרמידי

תד"ה הא ג' מביא וקורא

- 1) גמרא
 - a) אמר עולא אילן הסמוך למיצר בתוך ט"ז אמה גזלן הוא ואין מביאין ממנו בכורים
- 2) ברייתא
 - a) קנה שני אילנות בתוך של חבירו לא קנה קרקע ומביא ואינו קורא
- 3) גמרא
 - a) עולא to קשיא
 - i) The ברייתא suggests that if the לוקח had bought three אילנות
 - ii) Where the לוקח is קונה some קרקע
 - iii) The לוקח would have been מביא וקורא even though he isn't קונה a full 16 אמות around the אילן
 - b) תירוץ
 - i) Where the לוקח is אילנות ג' קונה he is in fact קונה 16 אמות of קרקע
- 4) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Why didn't the גמרא initially ask this קשיא to עולא directly from the רישא
 - (1) עולא says when the אילן is יונק from another's קרקע we treat the אילן as a גזלן and the אילן בעל isn't even מביא בכורים from that אילן
 - (2) Yet the ברייתא says
 - (a) קונה קרקע where he's not קנה ב' אילנות
 - (b) He's קורא אינו but he is מביא
 - b) תירוץ
 - i) The גמרא prefers to ask its קשיא from a case (קנה ג' אילנות) where the ברייתא implies that he's both מביא and קורא
 - c) קשיא
 - i) You've explained why the גמרא prefers to ask its קשיא from אילנות ג'
 - ii) But after the גמרא explained that there is no קשיא from אילנות ג' because the קרקע of אמות 16 קונה is לוקח
 - iii) Why doesn't the גמרא now return and ask why the אילן בעל is מביא for אילנות ב'
 - d) תירוץ
 - i) Because the גמרא assumed that עולא is מספק whether for אילנות ב' he's also קונה 16 אמות

דף כז.

תד"ה ובדחלולי סגי

- 1) introduction
 - a) where a **מת** lies under the **ענף** of an **אילן** the **ענף** counts as an **אהל** so that any person under the **ענף** becomes **טמא**
 - b) Where there is **המת מן** above an **ענף**
 - i) The **ענף** has no **אהל** but a person who walks directly under the **מת** becomes **טמא**
 - c) The word "דחלולי"
 - i) For **רש"י** means to thin out **ענפים** so that they cannot support a **מת** overhead
 - ii) For **תוספות** means a **עץ** **צורת** that is **עופות** and makes them flee
- 2) **ר' שמעון** says **ענפים** of a tree **ברה"ר** that overhang **רה"ר** must be **נקצץ** and says the reason is "**מפני הטומאה**"
- 3) A **ברייתא** adds "**מפני אהל הטומאה**"
- 4) Here is the rest of the **סוגיא** according to **רש"י**
 - a) **קשיא**
 - i) What does the **ברייתא** intend by explaining that the **משנה** means **אהל הטומאה** instead of just **הטומאה**
 - b) **תירוץ**
 - i) Without the **ברייתא** we might have thought that
 - (1) the **משנה** is concerned only about an **עוף** leaving **טומאה** on **top** of the **ענפים**
 - (2) and that the **משנה** isn't concerned about the **ענפים** acting as an **אהל** because of **טומאה** **under** the **ענפים**
 - ii) so that **דחלולי בעלמא סגי** meaning that it's enough to thin out the **ענפים** so that they can't support **טומאה** left lying overhead
 - iii) That's why the **ברייתא** by adding the word "**אהל**" teaches
 - (1) That we are in fact concerned with **אהל** over **טומאה** that happens to lay below
 - (2) so that **דחלולי** (thinning the **ענפים**) won't work
 - (3) Because even a single surviving **ענף** can be **מאהיל** on **טומאה** and on a person who thereby becomes **טמא**
 - c) note that for **רש"י** there is never a concern that **עופות** bring a **מת** that somehow drops to the ground and is then **באהל**
- 5) Here is the rest of the **סוגיא** according to **ר"ח**

- a) קשיא
- i) What does a ברייתא intend by adding מפני אהל הטומאה
- b) תירוץ
- i) Without the ברייתא that adds מפני אהל הטומאה I might have thought that
- (1) the משנה is concerned only about an עוף resting with כזית מת on top of the ענפים
- (2) so that בעלמא סגי בדחלולי meaning it would be enough to chase עופות away with a צורת עץ
- ii) That's why the ברייתא by adding the word "אהל" teaches that דחלולי isn't enough because we're concerned that an עוף might leave the טומאה overhead when it's scared away
- 6) מהרש"א
- a) קשיא for שיטת תוספות
- i) How does the word "אהל" in the ברייתא teach that we're concerned that an עוף might leave טומאה overhead before it flees
- b) תירוץ
- i) Must be that this is what ר"ה means
- ii) the ברייתא by adding the word "אהל" teaches that
- (1) We're concerned not only that the עופות will flee and leave כזית מת on the ענף
- (2) We're also concerned that the כזית המת will fall though the ענפים to the ground so that an ענף will be מאהיל on it
- c) קשיא
- i) But why does תוספות assume this חשש for שיטת ר"ה when even רש"י said we're חושש only for טומאה that happens to be on the ground
- d) תירוץ
- i) ר"ה says we're concerned that the צורת של עץ will be מבריה the עופות and make them leave כזית מת
- ii) צורה של עץ don't flee unless רוח is מנדנד the עץ
- iii) That's why תוספות can assume that the same רוח will be מנדנד the ענפים so that the כזית מת might fall below

הדרן עלך לא יחפור